

374.12
2149ค
ร.2

ความร่วมมือและประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน
กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

สารนิพนธ์

ของ

นายบรรจบ โตใหญ่

๕ ๖ ส.ค. 2542

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

เมษายน 2542

131701

8	119	8
113	115	
116	118	

ความร่วมมือและประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน
กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

บทคัดย่อ
ของ
นายบรรจบ โตใหญ่

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

เมษายน 2542

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความร่วมมือและประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลในเขตการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ซึ่งมี 22 โรงเรียน ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 44 คน เป็นผู้บริหาร 22 คน และครู 22 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นโยบายและเป้าหมาย เน้นใน 5 เรื่อง คือ พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียน ช่วยเหลือผู้ขาดโอกาส สร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ส่งเสริมอาชีพ และยกระดับความเป็นอยู่ของผู้เรียน ปัญหา ได้แก่ คุณภาพของการจัดการศึกษาไม่ทัดเทียมกับการศึกษาในระบบโรงเรียน และนักศึกษาขาดเรียนบ่อย ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเร่งปรับปรุงคุณภาพ ควรสำรวจข้อมูลพื้นฐาน และยกระดับมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับ
2. หลักสูตร ดำเนินการตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีความสอดคล้องของสภาพท้องถิ่น มุ่งจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทุกด้าน และส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม ปัญหา ได้แก่ เนื้อหาของหลักสูตรไม่ทันสมัย ห่างไกลความเป็นจริง ยึดหลักสูตรการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งหมด และวิชาเลือกมีน้อย ให้มีความยืดหยุ่น และไม่ควรนำหลักสูตรการศึกษาในระบบมาใช้ทั้งหมด
3. กระบวนการเรียนการสอน เน้นกิจกรรมการพบกลุ่มข้อเสนอแนะ ได้แก่ ปรับหลักสูตรให้ทันสมัย ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เน้นงานภาคปฏิบัติ ใช้วิธีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และมีการสอนเสริมในบางวิชา ปัญหา ได้แก่ ผู้สอนชินกับการสอนเด็กมากกว่าสอนผู้ใหญ่ ขาดเทคนิคการสอน เวลาสอนมีน้อย ครูไม่ได้เตรียมการสอน ครูต้องสอนหลายวิชา และจำนวนครูประจำกลุ่มมีน้อย ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรฝึกเทคนิคใหม่ ๆ ให้ครู ให้ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการวัยผู้ใหญ่ ควรให้ครูเตรียมการสอนทุกครั้ง และจัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาที่ถนัด

4. เอกสารและสื่อการเรียนการสอน ใช้หนังสือและเอกสารคู่มือของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหลัก ใช้เอกสารที่ครูจัดทำเอง มีการจัดสื่อเสริมและมีเอกสารข่าวกิจกรรม ปัญหา ได้แก่ เอกสารและสื่อมีไม่เพียงพอกับผู้เรียน ขาดงบประมาณครูต้องจัดหาเอง ผู้เรียนหาหนังสือได้ยาก และไม่สามารถใช้สื่อและเอกสารของโรงเรียนได้ ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรสนับสนุนงบประมาณด้านสื่อและเอกสาร จัดหาสื่อเอกสารให้เพียงพอ ปรับปรุงให้ทันสมัย และควรให้ใช้ร่วมกับโรงเรียน

5. การประเมินผล ใช้เกณฑ์ประเมินผลระหว่างภาคเรียน 40% และปลายภาคเรียน 60% ตามข้อกำหนดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และนักศึกษาต้องพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 75% ของเวลาพบกลุ่มทั้งหมด ปัญหา ได้แก่ นักศึกษาทำข้อสอบปลายภาคไม่ได้ ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ เน้นคะแนนมากไป และผู้สอนไม่รู้ทิศทางของข้อสอบ ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบปลายภาค และควรเน้นการปฏิบัติให้มากกว่าทฤษฎี

6. การบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบและมอบหมายให้ผู้ประสานงานกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ ปัญหา ได้แก่ การดำเนินงานยังไม่คล่องตัว ผู้บริหารโรงเรียนมีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ผู้บริหารไม่ได้รับเงินตอบแทน และโรงเรียนไม่ได้รับผลประโยชน์ ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรมีค่าตอบแทนสำหรับผู้บริหาร และควรให้ผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารอย่างเต็มรูป

7. การบริการ มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน มีการแนะแนวผู้เรียน จัดบริการด้านธุรการ ใช้สื่อทันสมัย มีการรับสมัครผู้เรียน และอำนวยความสะดวกในการเรียน ปัญหา ได้แก่ นักศึกษาไม่เข้าใจในงานธุรการ ไม่มีโอกาสพบครูผู้สอน การบริการไม่คล่องตัว ขาดแคลนอุปกรณ์บางอย่าง ให้บริการไม่เท่าเทียมกัน และศูนย์เขตกับโรงเรียนทำงานซ้ำซ้อนกัน ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรให้บริการที่เท่าเทียมกัน ควรให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษามากขึ้น จัดเวลาให้นักศึกษาได้พบครูผู้สอน และควรให้ความสะดวกมากขึ้น

8. บุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนนั้นทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่ม ปัญหา ได้แก่ ครูหัวหน้ากลุ่มไม่มีเอกภาพในการบริหารงานเพราะไม่มีอำนาจ ข้อเสนอ

แนะ ได้แก่ ควรเพิ่มค่าตอบแทนครูหัวหน้ากลุ่ม จัดฝึกอบรมให้ครูประจำกลุ่มบ่อย ๆ
ควรให้อำนาจครูประจำกลุ่มในการตัดสินใจ ให้ครูประจำกลุ่มมีโอกาสศึกษาความรู้ด้วย
ตนเอง และควรเพิ่มศักยภาพครูผู้สอน

9. อาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดูแลและอำนวยความสะดวก นักการ
ภารโรงเป็นผู้ดูแลรักษาความสะอาด ปัญหา ได้แก่ ดูแลรักษาความสะอาดไม่ทั่วถึง
นักศึกษาไม่สามารถใช้ห้องสมุดโรงเรียน อุปกรณ์ในห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ และโต๊ะ
เก้าอี้ไม่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้ใหญ่ ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรให้นักศึกษาใช้ห้องสมุด
ของโรงเรียนได้ ทางโรงเรียนควรเปิดห้องอื่นบริการด้วย ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสม
และควรปรับปรุงโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้ใหญ่

10. งบประมาณ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีงบประมาณ ต้องดูแลกัน
เองโดยอาศัยเงินค่าลงทะเบียนของนักศึกษา และครูผู้สอนต้องใช้งบส่วนตัว ปัญหา
ได้แก่ ขาดงบประมาณ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนได้รับช้ามาก ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควร
จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ และควรมีความคล่องตัวมากกว่าที่เป็นอยู่ใน
ปัจจุบัน

COOPERATION AND CO - ORDINATION BETWEEN THE DEPARTMENT OF
NONFORMAL EDUCATION AND SCHOOLS UNDER THE BANGKOK
METROPOLIS AUTHORITY IN IMPLEMENTING A NONFORMAL
EDUCATION, DISTANCE PROGRAM.

AN ABSTRACT

BY

BUNJOB TOYAI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

April 1999

This study aimed to investigate cooperation and coordination between the Department of Non-Formal Education and schools in Bangkok Metropolis in implementing a nonformal education, distance learning program. This was a qualitative research, collecting data by interviewing 22 teachers and 22 administrators in schools the program launched.

The results revealed that :

1. Policy and goal : Focused on 5 aspects : improving quality of life, providing learning opportunity, establishing equality in education, providing vocational skills, upgrading standards of living. Major problems were poor standards compared to in-school education, and absence of the learner. Suggestions were quality improving, compiling substantial data, and improving standards of education.

2. Curriculum : Should be in accordance with local conditions, providing learning experiences to learners and encouraging group activity. Major problems were not up-to-date of curriculum contents, far-reaching, depending on in-school curriculum, and very limit of elective subjects. Suggestions were making curriculum to be up-to-date, providing community participation, being flexibility, and being independent from in-school curriculum.

3. Instruction : Should be focused on group activities, learner-centered, self-learning, practicing, experience exchanging, and supplementary teaching in some subjects. The problems were the familiarity of teaching children rather than adult learners of the teachers, lack of appropriated teaching techniques, too short of learning time, not well-prepared teaching, teaching many different subjects, and few teachers. Suggestions were introducing new teaching techniques and knowledge on

adult psychology to teachers, preparing teaching plan, and let them teach appropriated subjects.

4. Learning text and media : Using texts and documents prepared by the Nonformal Education Department, teacher-made documents, supplementary media and newsletter. The problems were, short of learning texts and media, under financial, no access of school library and learning tools. Suggestions were: should have financial support on learning media and document, providing sufficient learning instruments, and allowing students to use school library.

5. Evaluation : Using regulations of the Department of Non-Formal Education located 40% for accumulative scores and 60% for the final evaluation with group meeting activities not less than 75%. Problems were that the final exam scores of the students were comparatively low, teachers did not take part in the test-making, test-scores were over emphasized, and teachers had no idea about examination content. Suggestions were, teachers should take part in writing a final examination test, and practical work should be more emphasized.

6. Administration : Administrative works were in charged of school administrators implemented through a coordinator teacher. Problems were, no autonomous of administration, school administrator had variety of responsibility, administrators did not get paid, and schools got no benefits. Suggestions were, administrators should get paid and should be autonomous in administration.

7. Service : There were public relations to community, learners' guidance, administrative service, up-to-date media, and some learning facilities. The problems were that students did not know what services to be provided, no time to meet teachers, services were not flow well, lack of some

equipment, unjust services and overlapping work among the center and schools. Suggestions were, students should be equal in services, teachers should be more friendly, advising time should be more, and more convenience.

8. Personnel : Most of the personnel were teachers in the schools working as group organizers. Problems were head of the organizers had no autonomy. Suggestions were, head of the organizers should be paid more, training should be organized more often, group organizer should have certain decision-making, and their teaching quality should be improved.

9. Building : Building facilities were in charged of school administrators. The problems were, keeping clean of classrooms and buildings, students could not use school library, equipments were not in good order. Suggestions were, school library and facilities should be access to students, school utensils should be appropriated to adult students.

10. Funding : No financial support, so that the program had to stand on their own. Problems were, short of finance, and teachers' payment was rather low. Suggestions were, should be more funding and more autonomy.

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปฐม นิคมานนท์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์เชิยรศรี วิวิธสิริ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์เชิยรศรี วิวิธสิริ)

วันที่ ๑๐ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ปฐม นิคมานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้วยความเมตตาทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และประทับใจที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เชิยรศรี วิวิธสิริ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ที่กรุณาเป็นกรรมการประเมินและตรวจสอบคุณภาพของงานวิจัย ทำให้กระบวนการวิจัยมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพตามเกณฑ์ของงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทุกท่าน อาจารย์สุชาติ ตันทชน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ ทั้ง 3 ท่าน คือ อาจารย์รินฤดี อินจันทร์ อาจารย์พูลสุข ดิศรานนท์ และอาจารย์สุรินทร์ กาแก้ว รวมทั้งคณะครูโรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือทุกด้าน ทั้งเรื่องภาระงาน การเรียน และการวิจัย

ขอขอบคุณนิสิตปริญญาโท เอกการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่านและเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อน ๆ ภาควิชาเศรษฐ 8 ทุกคน ผู้วิจัยจะเก็บไว้ในความทรงจำตลอดไป

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอเทิดพระคุณ คุณพ่อชู และคุณแม่ทองเกลื่อน โตใหญ่ รวมถึงคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งทำให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี อีกทั้งขอขอบคุณ อาจารย์พรพิรุณ พัทธกะประทาย ที่สนับสนุนการศึกษาและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

บรรจบ โตใหญ่

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การจัดการศึกษานอกระบบของกรุงเทพมหานคร.....	11
การศึกษาทางไกล.....	13
หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	
ตอนปลาย.....	16
ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับกรมการศึกษา.....	
นอกโรงเรียนในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	20
บทบาทและภาระหน้าที่ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	
ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	22
บทบาทและภาระหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30

สารบัญ

บทที่

หน้า

3 วิธีการศึกษาค้นคว้า	33
รูปแบบการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์	39
ความคิดเห็นด้านนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษา	41
ความคิดเห็นด้านหลักสูตร	48
ความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอน	54
ความคิดเห็นด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน	60
ความคิดเห็นด้านการประเมินผล	65
ความคิดเห็นด้านการบริหาร	70
ความคิดเห็นด้านการบริการ	75
ความคิดเห็นด้านบุคลากร	81
ความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่	86
ความคิดเห็นด้านงบประมาณ	90
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม	94

สารบัญ

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	97
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	97
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	98
กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้า	98
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล	99
การวิเคราะห์ข้อมูล	99
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะ	111
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	111
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	112
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย	119

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 3 ระหว่างปีการศึกษา 2538 - 2540.....	3
2	จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ครู และนักศึกษา ทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ปีการศึกษา 1/2541.....	8
3	การประเมินผลการให้คะแนนระหว่างภาคเรียน.....	19
4	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการสัมภาษณ์.....	34
5	ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้การสัมภาษณ์.....	40
6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้าน นโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	42
7	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงาน ด้านหลักสูตรของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	48
8	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้าน กระบวนการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	54
9	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านเอกสาร และสื่อการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	60
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านการ ประเมินผลของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	66
11	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านการ บริหารของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	71

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

12	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงาน	
	ด้านการบริการของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	76
13	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงาน	
	ด้านบุคลากรของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	81
14	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงาน	
	ด้านอาคารสถานที่ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	87
15	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงาน	
	ด้านงบประมาณของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	90
16	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม	
	ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....	95

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาคน และคุณภาพของคน โดยถือว่าคนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุผลที่ว่าประเทศใดมีพลเมืองที่มีคุณภาพประเทศนั้นก็จะมีความได้เปรียบในการพัฒนาสูง และเป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่าการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาเป็นหลัก (ปรีชาชาญ อินทรชิต. 2541 : 37) แนวทางในการจัดการศึกษาโดยทั่วไป ได้ดำเนินการทั้งในรูปของการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาที่ไม่เป็นทางการหรือการศึกษาตามอัธยาศัยควบคู่ไปด้วยกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกใช้บริการได้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 2 ข.)

ในทางปฏิบัติ การศึกษาในระบบโรงเรียน ถือว่าเป็นระบบหลักในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน โดยมีการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นระบบเสริม เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศเป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามแนวความคิดของการศึกษาตลอดชีวิต คือ สามารถขยายบริการได้ครอบคลุมถึงประชาชนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ด้อยโอกาส พลาดหรือขาดโอกาสจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และสามารถจัดได้อย่างทั่วถึงทุกท้องถิ่น ทั้งการจัดการศึกษาสายสามัญ และสายอาชีพ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ซึ่งเป็นการยกระดับความรู้ให้แก่ประชาชนนั้น ในปัจจุบันได้จัดให้มีวิธีเรียน 3 วิธี คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความต้องการและความเหมาะสม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 5)

วิธีเรียนทางไกลเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมสูง เพราะเอื้อต่อผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งต้องประกอบอาชีพ และไม่มีเวลาเข้าชั้นเรียนได้ทุกวันเหมือนกับเด็ก เมื่อผู้เรียนเลือกลงทะเบียนเรียนแล้ว ก็สามารถศึกษาหาความรู้จากสื่อและเอกสารต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยมีข้อกำหนดว่าใน 1 สัปดาห์ ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มผู้เรียนด้วยกันอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นที่ปรึกษาในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล เป็นการขจัดปัญหาการไร้โอกาส และความไม่เสมอภาคทางการศึกษา และสนองความต้องการของบุคคลและชุมชน เพื่อให้มีศักยภาพในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในที่สุด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 : 1 - 2)

ปัจจุบัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงแนวทางในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญใหม่ทุกระดับ โดยกำหนดให้มีแผนการเรียน 3 แผน คือ แผน ก. เป็นแผนการเรียนเพื่อศึกษาต่อ แผน ข. เป็นแผนการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแผน ค. เป็นแผนการเรียนเพื่อการประกอบอาชีพ ในการจัดแผนการเรียนดังกล่าวขึ้นมา ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 37 ก.)

กรุงเทพมหานคร มีภาระหน้าที่ส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ในระบบโรงเรียนนั้นเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน โดยจัดดำเนินการในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนการศึกษานอกระบบเป็นบริการที่จัดให้กับประชาชนทั่วไปที่อยู่นอกระบบโรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2540 : 89)

ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้กล่าวถึงการศึกษานอกระบบว่า กรุงเทพมหานครได้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม เพื่อให้ประชาชนทุกระดับ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพดีขึ้น และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้วย (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2540 : 87)

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นภาระงานที่ต้องรับผิดชอบสูงอยู่แล้ว ในขณะที่เดียวกันก็มีโรงเรียนหลายแห่งได้ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย โดยแยกการเรียนการสอนเป็น 2 วิธี คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียนเหมือนกับการเรียนการสอนในโรงเรียนทั่วไป กับวิธีเรียนทางไกลซึ่งผู้เรียนไม่ต้องไปโรงเรียนทุกวัน (สุทธิวรรณ คงสวัสดิ์. 2536 : 2 -3)

ปัจจุบัน การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล มีผู้นิยมเรียนมากกว่าวิธีอื่น ๆ และแสดงแนวโน้มให้เห็นว่ามีจำนวนผู้เรียนด้วยวิธีนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังแสดงในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
วิธีเรียนทางไกล ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3
ระหว่างปีการศึกษา 2538 - 2540

ปีการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา		รวม	อัตราเพิ่ม	
		ตอนต้น	ตอนปลาย		จำนวน	ร้อยละ
2538	538	6,195	5,357	12,090	-	-
2539	752	8,221	9,390	18,363	6,273	51.89
2540	890	9,120	10,000	20,010	1,647	8.97
รวม	2,180	23,536	24,747	50,463	-	-

แหล่งที่มา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้ร่วมมือกัน โดยทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษานอกโรงเรียน
2. สนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งในด้านการศึกษาพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การศึกษาด้านอาชีพ และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต
3. จัดทำทะเบียนนักศึกษาทางไกล
4. ดำเนินการเกี่ยวกับค่าตอบแทนต่าง ๆ
5. จัดอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียน
6. ออกวุฒิบัตรและรับรองวุฒิการศึกษา
7. จัดหาสื่อและเอกสารต่าง ๆ
8. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ในส่วนของโรงเรียนนั้นจะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านอาคารสถานที่ การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม การจัดหาบุคลากรมาเป็นครูประจำกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนนั้น ๆ

โรงเรียนและครูประจำกลุ่มจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนแบบทุกอย่าง นับตั้งแต่การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนมาสมัครเรียน การรับสมัคร การแนะแนว การทำงานด้านธุรการ งานทะเบียน และบันทึกผลการเรียนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมพบกลุ่ม การให้คำปรึกษา และช่วยเหลือปัญหาการเรียนของนักศึกษา การวัดและประเมินผล รวมทั้งหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 16 - 27)

การจัดการศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล เท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบันถือว่ามีความสำเร็จในแง่ของการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ประชาชน ทำให้ประชาชนมีทางเลือกในการยกระดับความรู้ของตนเองให้สูงขึ้นอีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากการศึกษาใน

ระบบโรงเรียน ในแต่ละปีมีผู้จบการศึกษาด้วยวิธีเรียนทางไกลเป็นจำนวนมาก แต่ปัญหาที่สำคัญยังสงสัยอยู่ ได้แก่ เรื่องคุณภาพ และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนว่า สามารถเทียบเท่ากับการเรียนในระดับโรงเรียนได้จริง หรือ เรื่องนี้ยังเป็นประเด็นถกเถียงในสังคมอยู่

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดคุณภาพ และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา มีอยู่หลายปัจจัย ความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลนี้ เป็นการร่วมมือระหว่างโรงเรียน ซึ่งเป็นฝ่ายดำเนินการเรียนการสอน กับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้รับผิดชอบในด้านนโยบาย หลักสูตร และควบคุมคุณภาพของการจัดการศึกษา ดังนั้นความร่วมมือและประสานงานระหว่างโรงเรียนและกรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงมีความสำคัญและถือเป็นประเด็นหลักของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยนี้มุ่งศึกษาความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยตั้งความมุ่งหมายเฉพาะของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพของความร่วมมือและการประสานงาน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

3. เพื่อประมวลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครู ในการขจัดปัญหาและเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานที่ดี ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ทางวิชาการ ได้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน วิธีเรียนทางไกลให้บังเกิดผลดี และสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน
2. ประโยชน์ทางปฏิบัติ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่กรุงเทพมหานครและกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อใช้ปรับปรุงแก้ไขและให้การสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ประโยชน์ทางการวิจัย ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การวิจัยที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาค้นคว้านี้ดำเนินการในกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 มีเขตการปฏิบัติงานครอบคลุม 11 เขต ของกรุงเทพมหานคร คือ คลองเตย วัฒนา บางกะปิ พระโขนง ลาดพร้าว ประเวศ สวนหลวง ห้วยขวาง จตุจักร บางคอแหลม และยานนาวา

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป้าหมายของการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่อยู่ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ปีการศึกษา 1/2541 มีจำนวน 172 คน แยกเป็นผู้บริหาร 22 คน (โรงเรียนละ 1 คน) และครูผู้สอน 150 คน ดังแสดงในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ครู และนักศึกษาทางไกล
ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ปีการศึกษา 1/2541

เขต	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน	จำนวนนักศึกษาทางไกล
คลองเตย	3	18	1,800
วัฒนา	3	22	2,448
บางกะปิ	3	35	1,420
พระโขนง	2	12	1,575
ลาดพร้าว	1	3	560
ประเวศ	3	19	990
สวนหลวง	1	4	420
ห้วยขวาง	-	-	-
จตุจักร	1	4	470
บางคอแหลม	2	14	864
ยานนาวา	3	23	1,295
รวม	22	150	11,842

แหล่งที่มา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ความร่วมมือและประสานงานระหว่าง
กรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการ
ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล โดยจำแนกเนื้อหาเป็น 10 ประเด็น ดังนี้

1) นโยบายและเป้าหมาย มีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในการ
จัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตาม
ความต้องการและสอดคล้องกับประสบการณ์เดิม

- 2) **หลักสูตร** เนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร มีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น สอดคล้องกับการนำไปใช้ได้ตามความจำเป็นในชีวิตประจำวัน
- 3) **กระบวนการเรียนการสอน** มีการจัดลำดับไว้เป็นอย่างดีเหมาะสมกับการเรียนการสอน มีความทันสมัยและมีคุณภาพ
- 4) **เอกสารและสื่อการเรียนการสอน** มีการนำสื่อและเอกสารต่าง ๆ มาช่วยแก้ปัญหาในบทเรียน รวมถึง การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนได้เหมาะสม
- 5) **การประเมินผล** เป็นการประเมินผลความก้าวหน้า ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 6) **การบริหาร** มีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบันและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 7) **การบริการ** เป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นสภาพการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ในด้านการจัดแนะแนว การประชาสัมพันธ์ รวมถึงการบริการทางด้านงานธุรการและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 8) **บุคลากร** บุคลากรได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข
- 9) **อาคารสถานที่** มีการจัดสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษามีความร่มรื่น ปราศจากมลภาวะ และสถานศึกษามีความพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน
- 10) **งบประมาณ** ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลนั้น บางระดับยังไม่มีเงินงบประมาณจากกระทรวงการคลัง แต่ได้เงินตอบแทนจากเงินลงทะเบียนของนักศึกษา โดยมีการเบิกจ่ายตามเงื่อนไข ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความร่วมมือ และประสานงาน** หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และการติดต่อการดำเนินงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ใน 10 ด้าน คือ นโยบายและเป้าหมาย หลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน เอกสารและสื่อการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร การบริการ บุคลากร อาคารสถานที่ และงบประมาณ ให้เป็นไปด้วยดี
2. **สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ในความดูแลรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3
3. **ภาระหน้าที่ของโรงเรียน** หมายถึง บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
4. **ภาระหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน** หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
5. **วิธีเรียนทางไกล** หมายถึง การจัดการศึกษาที่เอื้อต่อผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐาน เรียนทุกวัน ให้สามารถศึกษาหาความรู้ได้จากสื่อต่าง ๆ แล้วมีการพบกลุ่มโดยมีครูประจำกลุ่มเป็นที่ปรึกษา
6. **ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3** หมายถึง หน่วยงานสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่รับผิดชอบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล โดยครอบคลุมพื้นที่ 11 เขต ดังนี้ คือ คลองเตย วัฒนา บางกะปิ พระโขนง ลาดพร้าว ประเวศ สวนหลวง ห้วยขวาง จตุจักร บางคอแหลม และยานนาวา
7. **ผู้บริหาร** หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ในเขตดำเนินการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมหานคร 3
8. **ครูผู้สอน** หมายถึง ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอนการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งอยู่ในเขตดำเนินการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 7 หัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการศึกษานอกระบบของกรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาทางไกล
3. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานคร กับกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
5. บทบาทและภาระหน้าที่ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
6. บทบาทและภาระหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษานอกระบบของกรุงเทพมหานคร

ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) กรุงเทพมหานคร ได้มีนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม เพื่อให้ประชาชนทุกระดับในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศได้ระดับหนึ่ง กรุงเทพมหานครจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษานอกระบบขึ้นมา (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2540 : 21)

ในแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบของกรุงเทพมหานคร ได้เน้นการจัดการศึกษานอกระบบเป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชน ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตและทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษาวิชาชีพนั้นจัดในลักษณะหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง จำเป็นที่กรุงเทพมหานครจะต้องเร่งพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินการตามภารกิจ รวมทั้งขยายระบบเครือข่ายการเรียนรู้ในสังคมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2540 : 90)

กรุงเทพมหานครได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบไว้ ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และเพิ่มมาตรการการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกิจกรรมวัฒนธรรมโดยอาศัยการศึกษานอกระบบ
3. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเป็นแกนนำ เพื่อพัฒนาศักยภาพ และทักษะของประชาชน

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษานอกระบบของกรุงเทพมหานครมี 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้เป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อผู้เรียนและประชาชนมีโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะต่าง ๆ ได้รับข่าวสาร และข้อมูลที่ต้องการอย่างกว้างขวาง
2. เพื่อผลิตแรงงานที่มีคุณภาพ ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน
3. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดการศึกษานอกระบบ ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แนวทางและมาตรการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบของกรุงเทพมหานครมีดังนี้

1. จัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านการทำงาน การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตที่ดีต่อตนเองและสังคมให้ประชาชนรู้จักเรียนรู้และปรับตัวได้ เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยจัดตั้งศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยให้มีรูปแบบที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ตามสภาพความแตกต่างของผู้เรียน

2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและตอบสนองการพัฒนากำลังคนด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การปรับปรุงหลักสูตร การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศ และเผยแพร่การพัฒนาสื่อการสอน และวัสดุอุปกรณ์การเรียน การร่วมมือกับสถานประกอบการ ให้มีส่วนร่วมในการศึกษา

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในการจัดการศึกษานอกระบบอย่างครบวงจร โดยการระดมสรรพกำลังจากชุมชนภาคเอกชน และสถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการอบรมวิชาชีพ และการพัฒนาฝีมือแรงงาน

4. ปรับโครงสร้างองค์การศึกษาให้เหมาะสมกับภารกิจและหน้าที่ จัดตั้งศูนย์วิชาการ พัฒนาอาชีพ สร้างระบบเครือข่ายการเรียนรู้ จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร ตลาดแรงงาน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้เพื่อขยายบริการให้กับประชาชนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษานอกระบบของกรุงเทพมหานคร เป็นกระบวนการที่เพิ่มโอกาสให้ผู้ที่พลาดโอกาสในการศึกษาในระบบ ได้รับการพัฒนาทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ให้ได้เท่าเทียมกับการศึกษาในระบบ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

การศึกษาทางไกล

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้แตกต่างกัน ดังนี้

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2530 : 46) กล่าวว่าการศึกษาทางไกลมาจากภาษาอังกฤษว่า Distance Education คือ การศึกษาที่มีระยะทางระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่อยู่คนละที่คนละทาง ไม่ว่าใกล้หรือไกล

วิรัช กมฺพมาศ (2532 : 256) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางไกลว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนจำนวนมากได้ศึกษาด้วยตนเอง

เชียรศรี วิวิธสิริ (2535 : 27) ได้กล่าวว่าการศึกษาทางไกล หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยไม่ต้องติดต่อสื่อสารกับผู้สอนโดยตรง และทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยสื่อต่าง ๆ กันเอง

เสาวนีย์ เลวลย์ (2536 : 37) ได้กล่าวว่าการศึกษาทางไกล เดิมเรียกว่าการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้พัฒนารูปแบบขึ้นก่อนมีกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยใช้วิธีสอนทางวิทยุกระจายเสียง ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากเอกสารการสอน และพบครูประจำกลุ่ม

บัญญัติ ครุฑพุ่ม (2539 : 13) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา ทุกเพศ ทุกวัย ที่อยู่กระจายกระจายตามท้องถิ่นต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกลก็สามารถเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนมีอิสระในเรื่องของการใช้เวลาเรียนและสถานที่เรียน โดยอาศัยสื่อประสม แบบต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบการเรียน

รัตนา สิงขรัตน์ (2540 : 9) ได้กล่าวว่าการศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองจากสื่อประสมที่จัดให้โดยไม่ต้องเข้ามานั่งฟังบรรยายในชั้นเรียนตามปกติ

จากการศึกษาความหมายของการศึกษาทางไกลจากแหล่งต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาที่ผู้เรียนกับผู้สอนอยู่ไกลกัน และการศึกษาทางไกลเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา ทุกเพศ ทุกวัย ได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระจากสื่อประสมต่าง ๆ

หลักการจัดการศึกษาทางไกล

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาทางไกล ดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6)

1. เป็นการเรียนโดยใช้สื่อประสม ได้แก่ สิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ และการจัดกลุ่มนักศึกษา ให้มีการพบกลุ่มแต่ละกิจกรรม

2. เป็นการเรียนระบบเปิด คือ นักศึกษาสามารถลงทะเบียนได้อย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนได้ทุกเพศ ทุกวัย และเรียนได้ทุกสถานที่ทุกเวลา ตามความสามารถ ตามสะดวกของนักเรียนไม่มีข้อจำกัด

3. เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง คือ ให้นักศึกษาวางแผนวิธีเรียนด้วยตนเองโดยใช้สื่อประสม

4. เป็นการเรียนที่ฝึกให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับคนอื่น โดยมีการกำหนดให้พบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาวิธีเรียนทางไกล มีดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 5)

1. เพื่อใช้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนทางไกล ในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่พลาด หรือขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เพิ่มความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

2. เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้หนังสือและยกระดับการศึกษาของประชาชน

3. เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

วิธีการเรียนทางไกลเป็นการเรียนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งประกอบด้วยสื่อ 3 ลักษณะ ดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 2)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แบบเรียน แบบฝึกหัด เอกสารประกอบการเรียนและการสอนอื่น ๆ

2. สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สไลด์ เทปคาสเซต และวีดีโอเทป

3. การพบกลุ่มเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันกระทำตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อฝึกกระบวนการกลุ่ม การตัดสินใจแก้ปัญหา การพบปะพูดคุยกับกลุ่ม และการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 177) ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนทางไกลจะใช้วิธีสอนหลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นอิสระมากขึ้น (More Independent) ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยความสะดวกสบายใจ ในช่วงเวลาที่ตนเองมีเวลา

ว่าง เป็นไปตามความสะดวกของผู้เรียน เป็นการเรียนได้ด้วยความสามารถของตนเอง
 ดังนั้น สำหรับเอกสารและวัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการสอนทบทวนให้แก่ผู้เรียนทางไกล มีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ และการช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อเกิดปัญหาด้านการเรียน ดังนั้น การพบระหว่างนักศึกษากับผู้สอน จึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้การศึกษาทางไกลประสบความสำเร็จ

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 มีโครงสร้าง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 1 ก)

1. หมวดวิชาบังคับมี 5 หมวดวิชา ได้แก่ ภาษาไทย 1 สังคมศึกษา 1 พละนามัย วิทยาศาสตร์ (เลือก 1 สาขา) และพื้นฐานวิชาชีพ (เลือก 1 สาขา)
2. หมวดวิชาเลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา จากหมวดวิชาภาษาไทย 2 สังคมศึกษา 2 คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ
3. หมวดกิจกรรม ต้องเข้าเรียนกิจกรรมตามที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

เกณฑ์การจบหลักสูตร ผู้เรียนจะต้องสอบได้หมวดวิชาบังคับ 5 หมวดวิชา และหมวดวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา และจำเป็นต้องทำกิจกรรมการพบกลุ่มตามเกณฑ์ที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไม่น้อยกว่า 48 หน่วยการเรียนรู้

กรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยจัดแผนการเรียนออกเป็น 3 แผน แผน ก. แผนการเรียนเพื่อการศึกษาต่อ แผน ข. เป็นแผนการเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

และแผน ค. เป็นแผนการเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพ รายละเอียด ดังนี้ (กรรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 1 ข)

1. แผน ก. แผนการเรียนรู้เพื่อการศึกษาต่อแบ่งออกเป็น 4 สาย คือ สายคณิต - วิทยาศาสตร์ สายศิลป์ - คำนวณ สายศิลป์ - ภาษา และสายทั่วไป ทุกสายจะต้องเรียนหมวดวิชาบังคับ 5 หมวดวิชา และทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือก ดังนี้

สายคณิต - วิทยาศาสตร์ เลือกเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ วิทยาศาสตร์ 3 คณิตศาสตร์ และเรียนหมวดวิชาภาษาไทย 2 หรือสังคมศึกษา 2 เพิ่มเติม

สายศิลป์ - คำนวณ เลือกเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ และภาษาต่างประเทศอีก 1 สาขา และเรียนหมวดวิชาภาษาไทย 2 หรือสังคมศึกษา 2 เพิ่มเติม

สายศิลป์ - ภาษา เลือกเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ ภาษาอังกฤษแบบเข้ม และภาษาต่างประเทศ อีก 1 สาขา และเรียนหมวดวิชาภาษาไทย 2 เพิ่มเติม

สายทั่วไป เลือกเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ (วิชาเลือกบังคับ) และเลือกหมวดวิชาตามความสนใจ และเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร

2. แผน ข. แผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต นักศึกษาต้องเรียนหมวดวิชาบังคับตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ทุกหมวดวิชา แล้วจึงลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา (จะต้องลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาสังคมกับชีวิต และเลือกหมวดวิชาอื่น ๆ อีกไม่น้อยกว่า 2 หมวดวิชา) และทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

3. แผน ค. แผนการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพ นักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาบังคับ ตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 แล้วเลือกลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาเลือก 3 หมวดวิชา และทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

การวัดผลและประเมินผล

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ได้กำหนดให้ประเมินรายหมวดวิชาดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 11 - 15 ค.)

1. การประเมินผลระหว่างภาคเรียน 40%
2. การประเมินผลปลายภาคเรียน 60%

การประเมินผลระหว่างภาคเรียน เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ เป็นการประเมินความรู้เชิงวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 10%

2. ประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินผลจากงานที่มอบให้ปฏิบัติโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบปากเปล่า การตรวจสอบผลงานจากการทำงานเป็นกลุ่มหรืองานเดี่ยว ทั้งนี้ต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนความสมบูรณ์ของงานที่ปฏิบัติ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างผู้สอนกับนักศึกษาหรือกลุ่มเพื่อน และผลการปฏิบัติงานทุกครั้งจะเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) นักศึกษาต้องเลือกชิ้นงานที่คิดว่าดีที่สุด แยกเก็บใส่แฟ้มสะสมงานอีกแฟ้มหนึ่ง โดยนักศึกษาจะต้องมีเหตุผลในการเลือกชิ้นงานนั้น ๆ ผู้สอนจะประเมินเป็นคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียนจากแฟ้มสะสมผลงานนักศึกษาเป็นสำคัญ 20%

3. การประเมินพฤติกรรมของนักศึกษา เป็นการประเมินพฤติกรรม การแสดงออกของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ความสม่ำเสมอของการเข้าพบกลุ่ม ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น พฤติกรรมในกระบวนการกลุ่ม การร่วมกิจกรรมชุมชน การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบ การเสียสละและมีน้ำใจ การพัฒนาบุคลิกภาพ 10%

การประเมินผลแต่ละส่วนมีส่วนในการให้คะแนนระหว่างภาคเรียน ดังตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 การประเมินผลการให้คะแนนระหว่างภาคเรียน

วิธีการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)
1. ใช้แบบทดสอบวัดความรู้เชิงวิชาการ	10
2. การประเมินผลการปฏิบัติจริง รายงานจากแฟ้มผลงาน (Portfolio)	20
3. การประเมินพฤติกรรมของนักศึกษา	10
รวม	40

การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในภาพรวมของแต่ละรายหมวดวิชา โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหา และพฤติกรรมที่กำหนดในหมวดวิชานั้น ๆ

1. แผน ก. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้ข้อสอบที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดทำขึ้น 60 คะแนน

2. แผน ข. และ ค. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้ข้อสอบที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดทำขึ้น 40 คะแนน และทำโครงงาน 20 คะแนน โดยหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาอนุมัติการจัดทำโครงงาน

การให้ระดับผลการเรียน

การให้ระดับผลการเรียน จัดทำโดยการนำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนปลายภาคเรียน แล้วให้ค่าระดับผลการเรียนเป็นตัวเลขแสดงค่าระดับผลการเรียน ดังนี้

คะแนนร้อยละ	80 - 100	หมายถึง	ดีมาก	ให้ระดับ	4
คะแนนร้อยละ	70 - 79	หมายถึง	ดี	ให้ระดับ	3
คะแนนร้อยละ	60 - 69	หมายถึง	ปานกลาง	ให้ระดับ	2

คะแนนร้อยละ 50 - 59 หมายถึง อ่อน ให้ระดับ 1

คะแนนร้อยละ 0 - 49 หมายถึง ไม่ผ่าน ให้ระดับ 0

นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิธีเรียนทางไกล ต้องมีเวลาเข้าพบกลุ่มเพื่อการเรียนการสอนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาพบกลุ่มแต่ละภาคเรียน

เงื่อนไขอื่น ๆ ในการสอน เวลาพบกลุ่มหรือเวลาเรียน นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิธีเรียนทางไกลมีเวลาพบกลุ่มน้อยกว่าร้อยละ 75 แต่มากกว่าร้อยละ 50 ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาที่จะพิจารณาให้นักศึกษาผู้นั้นเข้าสอบปลายภาคเรียนหรือไม่ ถ้าหัวหน้าสถานศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าสอบปลายภาคเรียน ให้ได้รับผลการเรียนเป็น "0" และไม่มีสิทธิขอสอบซ่อม

ความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานครกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทำข้อตกลงร่วมกันในความร่วมมือจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2540 โดย ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกับ ดร. กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนในขณะนั้น ทั้งสองหน่วยงานได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และให้บริการแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร รูปแบบการจัดการศึกษาทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย แต่การให้บริการดังกล่าวยังไม่ทั่วถึง เพื่อให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างกว้างขวาง และมีปริมาณเพิ่มขึ้น จึงได้จัดให้มีการส่งเสริมการศึกษา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ในการศึกษาหาความรู้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไป

กรุงเทพมหานครและกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ตกลงร่วมมือกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. จัดการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในกรุงเทพมหานครให้ทั่วถึง

2. ให้ถือเป็นภารกิจร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้ คือ

2.1 กำหนดนโยบาย แผนงาน เป้าหมาย และแนวทางดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2.2 จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงานระดับต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน และข้อตกลง ตลอดจนการกำกับดูแล ติดตามผล ประเมินผลการปฏิบัติงาน และพัฒนาการดำเนินงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

2.3 ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของแต่ละหน่วยงาน เพื่อการสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมาย และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมของทั้งสองหน่วยงาน

3. ให้มีการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน เพื่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ให้มีการประชุม ติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ

5. ให้มีการประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยน โดยใช้สื่อและเครือข่ายที่ทั้งสองหน่วยงานมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

6. สนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวก ด้านสถานที่ อุปกรณ์ บุคลากรและอื่น ๆ ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้รับภาระเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอันเกิดเนื่องมาจากการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามข้อตกลงและตามกฎเกณฑ์ หรือด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

7. ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนรับภาระค่าตอบแทน ที่จะจ่ายให้แก่ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษานอก

โรงเรียน ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

บทบาทและภาระหน้าที่ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษามาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยรับโอนจากเทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี (สำนักการศึกษา กองวิชาการ. 2533 : 1) ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับ ซึ่งการจัดการศึกษานอกโรงเรียนก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา กองวิชาการ 2535 : 5 - 6)

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 50 เขต มีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 429 โรงเรียน (สำนักการศึกษา กองวิชาการ 2541 : 1)

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กำหนดงานในโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดได้ยึดถือปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ 6 งาน ดังนี้ คือ งานวิชาการ งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน (สำนักการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. 2535 : 1 - 2) งานอาคารสถานที่ ได้แก่ จัดแผนงานโครงการพัฒนาอาคารสถานที่ เช่น จัดสร้างโรงฝึกงาน ห้องเก็บวัสดุ ครุภัณฑ์ปรับปรุงสถานที่ต่าง ๆ ให้มีสภาพดีขึ้น ซึ่งงานอาคารสถานที่นี้จะเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการพบกลุ่มของนักศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

นอกเหนือจากการอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่แล้ว โรงเรียนยังมีหน้าที่อื่นที่สำคัญอีก เช่น การประชาสัมพันธ์ และการแนะแนวงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

นอกโรงเรียน การทำงานด้านธุรการ และงานทะเบียน ได้แก่ การทำทะเบียนประวัตินักศึกษาทางไกล การตรวจสอบแผนการลงทะเบียน การบันทึกผลการเรียน การวางแผนการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 26 - 27)

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล นักศึกษาต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง และต้องติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ หากครูประจำกลุ่มสามารถชี้แนะแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ นอกเหนือจากเนื้อหาของการเรียนการสอนแล้ว ยังสามารถชี้แนะงานอื่น ๆ ได้ เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การเทียบโอนผลการเรียน ตลอดจนหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับครูประจำกลุ่ม คุณสมบัตินักศึกษา การขึ้นทะเบียน การลงทะเบียน การประเมินผล การย้ายสถานศึกษา การรักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษา เป็นต้น (บัญญัติ คุรุพุ่ม. 2539 : 2)

การปฐมนิเทศ

การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศสำหรับนักศึกษาทางไกล มีจุดประสงค์เพื่อให้ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ชี้แจงขั้นตอน การทำกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน แผนการเรียน การสอน แนะนำการใช้สถานที่ ตลอดจนแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และข้อตกลงต่าง ๆ ที่นักศึกษา และครูประจำกลุ่มต้องถือปฏิบัติร่วมกัน

การปัจฉิมนิเทศ

การจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศนักศึกษาทางไกล ส่วนใหญ่จะจัดกันในช่วงก่อนที่จะเริ่มสอบปลายภาคเรียนประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ จุดประสงค์เพื่อชี้แจงการสอบปลายภาค แผนการลงทะเบียนในภาคเรียนต่อไป การจบหลักสูตร การยื่นคำร้องขอจบหลักสูตร การศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ เป็นต้น

การเทียบโอน

การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ให้นักศึกษาที่เรียนอยู่ต่างหลักสูตร สามารถสอบเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2530 มีขั้นตอน ดังนี้

1. นักศึกษาต้องลงทะเบียนขอเทียบโอนผลการเรียน
2. นักศึกษาต้องนำทะเบียนแสดงผลการเรียนมาแสดงในวันที่ลงทะเบียน
3. หลักฐานแสดงผลการเรียนชั้นใดให้ประโยชน์นักศึกษามากใช้หลักฐานนั้น ๆ
4. นักศึกษาสามารถจบหลักสูตรได้ เมื่อมีผลการเรียนครบตามเกณฑ์ผ่านการ
จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)

คุณสมบัติของนักศึกษา วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. จบการศึกษาหลักสูตร
 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6 เดิม)
 - ประโยคมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ. 3)
 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3)
 - การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.)
 - นาฏศิลป์ขั้นต้น
 - พระปริยัติธรรมแผนกสามัญระดับมัธยมต้น
 - หลักสูตรอื่นใดที่กระทรวงศึกษาธิการให้มีศักดิ์และสิทธิหรือเทียบเท่า
 ม. ต้น

3. เป็นผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาทางไกล

การลงทะเบียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดแนวปฏิบัติ ดังนี้

นักศึกษสามารถลงทะเบียนได้ไม่เกิน 3 หมวดวิชา (ทั้งนี้ให้นับรายหมวดที่นักศึกษาไปเลือกเรียนวิธีอื่น ๆ ยกเว้นหมวดวิชาที่เคยได้รับผลการเรียน "0" หมวดวิชาสามัญที่ขอโอนผลการเรียนในลักษณะหมวดวิชา และหมวดวิชาอาชีพที่ขอเทียบโอนผลการเรียน) (ตามคำสั่ง กศน. ที่ 1530/2538 ลว. 6 ต.ค. 2538)

การขยายเวลาการรับสมัครนักศึกษาสายสามัญ

การลงทะเบียนของนักศึกษาวิธีเรียนทางไกล ให้เป็นไปตามประกาศของกรรมการศึกษานอกโรงเรียน แต่ถ้ามีความจำเป็นจะต้องขยายเวลาการสมัครลงทะเบียนออกไปได้อีก 20 วัน โดยต้องจัดการเรียนการสอนและการพบกลุ่มครบตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 18 ครั้งต่อภาคเรียน (เป็นไปตามหนังสือกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ ศธ. 1104/1287 ลว. 18 ธันวาคม 2530)

การพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

1. สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
2. ไม่ลงทะเบียนเพื่อรักษาสภาพติดต่อกันเกิน 6 ภาคเรียน
3. ลาออก
4. ออกตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักศึกษา
5. ตาย

การยื่นคำร้องขอจบหลักสูตร

เมื่อนักศึกษาได้รับพิจารณาอนุมัติให้จบหลักสูตร ตามเกณฑ์ที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด เพื่อผลประโยชน์ของนักศึกษา มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. เตรียมรูปถ่ายขนาด 2 นิ้ว 3 รูป (ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาดำ) ที่ถ่ายมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน
2. สำเนาวุฒิการศึกษาเดิม (นำตัวจริงมาแสดงด้วย)
3. สำเนาทะเบียนบ้าน (นำตัวจริงมาแสดงด้วย)
4. สำเนาหลักฐานการเทียบโอน
5. สำเนาเอกสารการเปลี่ยนชื่อ - สกุล ทะเบียนสมรส (ถ้ามี)

บทบาทและภาระหน้าที่ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีบทบาทและภาระหน้าที่อื่นอีกตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งในการจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบ ได้เรียนรู้ตามความสามารถ และความเหมาะสมของตนเอง (ชุติมนนท์ อัมมะระ. 2536 : 15 - 16)

ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้แล้ว จำนวน 177 โรงเรียน หากการดำเนินการในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ดำเนินการไปได้ดีในอนาคตอันใกล้นี้ โอกาสที่จะมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

บทบาทและภาระหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหน่วยงานซึ่งมีภารกิจรับผิดชอบจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ปวงชน เสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขจัดปัญหาการไร้โอกาสและความไม่เสมอภาคทางการศึกษา สร้างความเข้มแข็ง และมาตรฐานทางวิชาการ โดยเสนอทางเลือกในการเรียนรู้ไว้หลากหลาย สนองความต้องการของบุคคลและชุมชน เพื่อให้บุคคลมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 1 - 2) ดังนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และภารกิจในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมุ่งเน้นถึงนโยบายของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

คุณสมบัติของนักเรียนกรมการศึกษานอกโรงเรียน ต้องเป็นผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ หรือผู้ที่ได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา หรือผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาภาคเรียนปกติ หรือเป็นผู้ได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง กรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงได้งดรับนักเรียนในระบบโรงเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นไป (คำสั่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ 1120/2540)

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และตอบ

สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เปิดโอกาสหรือทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยจัดแผนการเรียนออกเป็น 3 แผน คือ แผน ก. แผนการเรียนเพื่อการศึกษาต่อ แผน ข. เป็นแผนการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแผน ค. เป็นแผนการเรียนเพื่อประกอบอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 1 ข)

การจัดการอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ก็เป็นหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนอีกเช่นกัน โดยเฉพาะการฝึกอบรมข้าราชการครูซึ่งสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะได้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล จะเน้นการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งหลักเกณฑ์ในการฝึกอบรมก็จะคล้ายกับการฝึกอบรมครูประจำกลุ่มของหน่วยงานอื่น ๆ เช่นกัน

ขั้นตอนการจัดอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

1. ผู้สนใจเขียนใบสมัครการเข้าฝึกอบรมครูประจำกลุ่ม โดยแนบเอกสาร ดังนี้
 - 1.1 สำเนาวุฒิการศึกษา พร้อมรับรองสำเนา
 - 1.2 สำเนาทะเบียนบ้าน
 - 1.3 สำเนาประกาศนียบัตรการอบรมครู กศน.
 - 1.4 หนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด
2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าอบรมตามความต้องการ และความเหมาะสม
3. กำหนด สถานที่ วัน เวลา ในการฝึกอบรม
4. ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง
5. เมื่อฝึกอบรมเรียบร้อยแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้วุฒิบัตรสามารถนำไปสมัครงานสอนตามกลุ่มต่าง ๆ ที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนได้

คำตอบแทนในการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกลนั้น ยังไม่มีเงินงบประมาณจากกระทรวงการคลัง แต่ได้เงินตอบแทนจากเงินลงทะเบียนของ

นักศึกษาโดยมีการเบิกจ่ายตามเงื่อนไข ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้

เงื่อนไขการเบิกจ่ายค่าตอบแทนครูประจำกลุ่ม และผู้อำนวยการความสะดวกวิธีเรียนทางไกล กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดแนวปฏิบัติและเงื่อนไข มีรายละเอียด ดังนี้ (บัญญัติ ครุพุ่ม. 2540 : 218 - 219)

1. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องมีนักศึกษาไม่เกิน 35 คน เบิกได้หนึ่งกลุ่ม
2. เกณฑ์การจ่ายเงินค่าตอบแทนครูประจำกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเบิกจ่ายเป็นหัว ตามจำนวนวิชาที่นักศึกษาแต่ละคนลงทะเบียนเรียนในภาคนั้น ๆ ในอัตราหมวดวิชาละไม่เกิน 30 บาท/เดือน/คน (ซึ่ง 1 กลุ่มมีนักเรียนได้ไม่เกิน 35 คน)
3. เกณฑ์การจ่ายเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก (ซึ่ง 1 กลุ่ม มีนักเรียนได้ไม่เกิน 35 คน)
 - 3.1 จ่ายในลักษณะค่าอาหารทำการนอกเวลาในอัตราชั่วโมงละ 30 บาท
 - 3.2 กรณีการปฏิบัติงาน จำนวน 3 ชั่วโมงครึ่ง เบิกได้ 100 บาท
 - 3.3 กรณีการปฏิบัติงานจำนวน 7 ชั่วโมงขึ้นไป ติดต่อกันเบิกได้ 200 บาท

ส่วนการเบิกการศึกษาจ่ายค่าสาธารณูปโภค กระทรวงการคลังอนุญาตให้สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่จัดการศึกษาสายสามัญศึกษาโดยใช้อาคารสถานที่และอุปกรณ์ของสถานศึกษาภาคปกติ ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวอยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานครและหน่วยงานอื่น ๆ สามารถเบิกเงินบำรุงการศึกษาชดเชยเป็นค่าสาธารณูปโภคให้แก่สถานศึกษาภาคปกติ โดยให้หัวหน้าส่วนราชการใช้ดุลพินิจกำหนดอัตราการจ่ายเงิสดังกล่าวตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค 507/33063 ลว. 19 กรกฎาคม 2532 เพื่อให้การเบิกจ่ายเป็นไปด้วยความคล่องตัว (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 10)

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติในการจ่ายเงินค่าตอบแทนวิทยากรสอนเสริม ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกล ให้สอดคล้องกับการศึกษานอกโรงเรียน 3 แผนการเรียน จึงให้จ่ายค่าตอบแทนวิทยากรสอนเสริมไม่เกิน 100 บาทต่อชั่วโมง เบิกได้ไม่เกิน 18

ชั่วโมงต่อกลุ่มต่อภาคเรียน ในการสอนเสริมแต่ละครั้งจะต้องมีนักศึกษาไม่น้อยกว่า 35 คน และการสอนเสริมต้องเป็นชั่วโมงที่นอกเหนือจากการพบกลุ่ม โดยใช้เงินบำรุงการศึกษา ส่วนกรณีที่นักศึกษาน้อยกว่า 35 คน ให้จ่ายค่าตอบแทนลดลงตามจำนวนนักศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 1 ข.)

ค่าตอบแทนในการคุมสอบ

การเบิกจ่ายเงินโครงการดำเนินการสอนตามหนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ ศธ. 1106/2540 ลว. 16 สิงหาคม 2535 เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สำหรับปลายภาคเรียนทุกวิธีเรียนจากเงินงบประมาณ หรือเงินบำรุงการศึกษา มีเกณฑ์การจ่ายดังนี้

1. กรรมการอำนวยการ กรรมการที่ทำหน้าที่กองกลาง กรรมการคุมสอบ พนักงานขับรถ คนงาน ยาม นักการภารโรง

1.1 ปฏิบัติไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ในวันทำการปกติวันละ 50 บาท

1.2 ปฏิบัติไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ในวันทำการปกติวันละ 100 บาท

1.3 ปฏิบัติไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ในวันหยุดราชการวันละ 100 บาท

1.4 ปฏิบัติไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ในวันหยุดราชการวันละ 200 บาท

2. เจ้าหน้าที่อยู่เวรรักษาความปลอดภัยข้อสอบ ตามความเหมาะสม และความจำเป็นวันละไม่เกิน 3 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ช่วงเวลากลางวัน (08.30 - 18.00 น.) หรือช่วงเวลากลางคืน (18.00 - 08.30 น. ของวันรุ่งขึ้น) เหม่าจ่ายช่วงเวลาละไม่เกิน 100 บาทต่อคน

3. การจ่ายเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ อยู่เวรรักษาความปลอดภัยสำหรับสถานศึกษาที่ใช้เป็นสนามสอบปลายภาคเรียน ในสัปดาห์หนึ่งเมื่อรวมเงินที่ต้องจ่ายแต่ละสถานศึกษาจะต้องไม่เกิน 1,000 บาท

ค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงในข้างต้น ให้เป็นไปตามกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้กำหนด

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกล ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบหลายด้านดังได้กล่าวมา

แล้ว นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีหน้าที่และภาระอื่น ๆ อีก เช่น การให้วุฒิการศึกษา การจัดทำทะเบียน การออกบัตรนักศึกษา และงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พรเพ็ญ อินทร์แก้ว (2528) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงาน หรือประสบการณ์ในการทำงาน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการให้บริการศึกษานอกโรงเรียน

สุภาพ อ่วมเจริญ (2529 : 71 - 79) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มว่าสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้มากขึ้นเพราะผู้ที่มีอายุมากจะมีความพร้อมทางด้านต่าง ๆ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้พร้อมที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานสอนผู้ใหญ่มาก จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย หรือไม่มีประสบการณ์เลย

จารีพรรณ รุ่งช่วง (2536) ศึกษาโดยการวิเคราะห์บทบาท และรูปแบบการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ใน 4 จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า การวัดผลประเมินผลส่วนใหญ่ร้อยละ 83 เห็นว่าเกณฑ์การประเมินผลโดยอัตราส่วนระหว่างคะแนนเก็บ กับคะแนนสอบปลายภาคเป็น 40 : 60 มีความเหมาะสมแล้ว กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57 เห็นว่าควรให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจัดสอบระหว่างภาคด้วย โดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน และสอบพร้อมกัน ส่วนร้อยละ 43 ไม่เห็นด้วย เพราะการออกข้อสอบไม่ตรงจุดประสงค์ สิ้นเปลืองและเพิ่มภาระให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

อัญชรีย์ สรวงท่าไม้ (2536) ศึกษาความคิดเห็นครูประจำกลุ่มและนักศึกษา สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล ที่มีต่อกิจกรรมการพบกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ด้านกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมแก้ปัญหาการเรียน กิจกรรม นันทนาการ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และกิจกรรมต่อเนื่อง ได้สรุปผลด้านกิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้ ครูประจำกลุ่มและนักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัด กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

สุทธิวรรณ คงสวัสดิ์ (2536) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า

1. บุคคลที่มีเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิด เห็นสอดคล้องกันว่าด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการให้บริการนักศึกษา
2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มี ความเห็นว่าด้านที่เป็นปัญหาสูงสุด คือ ด้านการให้บริการนักศึกษา

รัตนา สิงขรัตน์ (2540 : 109) ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยม ศึกษา ในเขตภาคกลาง ในด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและ การประเมินผลการเรียน ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมปัญหาอยู่ ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้แตก ต่างเป็นปัญหาอันดับแรก ส่วนปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบครูประจำกลุ่มไม่มีส่วนในการ สร้างแบบทดสอบปลายภาคด้วยตนเองเป็นปัญหาอันดับแรก

งานวิจัยในต่างประเทศ

เพอวิส (Purvis. 1980 : 163 - 175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่าการที่ครูมีเอกสารประกอบการสอนอยู่แล้วทำให้ครูไม่ ขวนขวายค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนจะยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอน ของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่กว้างขวาง ส่วนสื่อการเรียนใช้สื่อประเภททางเดียว

ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็น หรือได้ตอบได้ เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

บีเดอร์ และดาร์เคนวาลด์ (Beder and Darken Wald. 1982 : 142) ได้ศึกษาความแตกต่างของวิธีการสอนของเด็กและผู้ใหญ่ พบว่าในการสอนผู้ใหญ่จำเป็นต้องสอนแบบอภิปราย และต้องใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ต้องสามารถยืดหยุ่นได้ นอกจากนี้ครูยังต้องปรับปรุง เพื่อหาวิธีการเรียนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีการศึกษาค้นคว้า

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือ และประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 3 ปีการศึกษา 1/2541 เป็นผู้บริหารโรงเรียน 22 คน และครูผู้สอน 150 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ตั้งเป้าหมายว่าจะใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนจากทุกโรงเรียน คือ 22 โรง ที่มีการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา ในเขตทำการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) ผู้บริหาร เลือกโดยการระบุตัวบุคคลที่ทำหน้าที่บริหาร โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนละ 1 คน จากจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอน 22 โรง จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 22 คน

2) ครูผู้สอน เลือกมาโรงเรียนละ 1 คน โดยให้ผู้บริหารระบุชื่อครูผู้สอน ที่ควรให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์มาโรงเรียนละ 3 คน โดยเรียงลำดับ 1 - 2 และ 3 ผู้วิจัย

ติดต่อกำหนดการสัมภาษณ์โดยเริ่มต้นที่ลำดับที่ 1 ก่อน ถ้าไม่สะดวกก็ติดต่อลำดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ โดยสัมภาษณ์เพียงโรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียน 22 โรงเรียน ได้จำนวนครูผู้สอนเป็นกลุ่มตัวอย่าง 22 คน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด 44 คน ดังแสดงในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ระดับ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ผู้บริหาร	22	22	100
ครูผู้สอน	150	22	14.67
รวม	172	44	25.58

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความร่วมมือ และประสานงานในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ มี 7 ข้อคำถาม ได้แก่

1. เพศ [] ชาย [] หญิง
2. อายุ..... ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

4. ตำแหน่ง ☐ ครูผู้สอน ☐ ครูใหญ่
☐ อาจารย์ใหญ่ ☐ ผู้อำนวยการ
5. ระยะเวลาในการทำงาน ปี (สำหรับครูผู้สอน)
6. ระยะเวลาในการบริหารงาน ปี
7. ขนาดโรงเรียน ☐ เล็ก ☐ กลาง ☐ ใหญ่

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือ และประสานงานระหว่าง
 กรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการ
 ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 10 ประเด็น
 ในแต่ละประเด็น ได้แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 คำถามย่อย ดังนี้

1. นโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมายของการศึกษาเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมายมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและเป้าหมายมีอะไรบ้าง
2. หลักสูตร มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านหลักสูตรเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านหลักสูตรมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรมีอะไรบ้าง
3. กระบวนการเรียนการสอน มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง
4. เอกสารและสื่อการเรียนการสอน มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอนเป็นอย่างไร

- 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง
- 3) ข้อเสนอแนะด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง
5. การประเมินผล มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านการประเมินผลเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านการประเมินผลมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านการประเมินผลมีอะไรบ้าง
6. การบริหาร มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านการบริหารมีอะไรบ้าง
7. การบริการ มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านการบริการเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านการบริการมีอะไรบ้าง
8. บุคลากร มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านบุคลากรเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านบุคลากรมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านบุคลากรมีอะไรบ้าง
9. อาคารสถานที่ มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่เป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่มีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านอาคารสถานที่มีอะไรบ้าง
- 10.งบประมาณ มีคำถามดังนี้
 - 1) สภาพการดำเนินงานด้านงบประมาณเป็นอย่างไร
 - 2) ปัญหาการดำเนินงานด้านงบประมาณมีอะไรบ้าง
 - 3) ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณมีอะไรบ้าง

จากข้อคำถาม 10 ประเด็นหลัก แยกออกเป็นข้อละ 3 คำถามย่อย รวมเป็นประเด็นคำถามทั้งสิ้น 30 คำถามย่อย

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการประสานงานโดยรวม โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ปานกลาง และมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ต้องการและเห็นว่าเหมาะสม

ด้านของความร่วมมือและประสานงาน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงาน		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
1. ด้านนโยบายและเป้าหมาย			
2. ด้านหลักสูตร			
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน			
4. ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน			
5. ด้านการประเมินผล			
6. ด้านการบริหาร			
7. ด้านการบริการ			
8. ด้านบุคลากร			
9. ด้านอาคารสถานที่			
10. ด้านงบประมาณ			

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อผู้ให้การสัมภาษณ์ล่วงหน้า โดยการโทรศัพท์ขอความร่วมมือ ในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งอธิบายจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์
2. เมื่อผู้ให้การสัมภาษณ์ตอบตกลงให้ความร่วมมือ ผู้สัมภาษณ์ได้นัดหมาย กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ เพื่อสะดวกด้วยกันทั้งสองฝ่าย
3. ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ตามกำหนดนัดหมาย โดยถามคำถามเรียงเป็นรายชื่อไปตามลำดับ ถ้าข้อมูลส่วนใดยังไม่ชัดเจน จะใช้คำถามเสริมในลักษณะของการสนทนาและซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน มีการจดคำสัมภาษณ์โดยย่อและบันทึกเสียง เพื่อตรวจสอบรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนอยู่ระหว่าง 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะใช้เวลาไม่เท่ากัน เริ่มทำการสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2541 ถึงวันที่ 21 ตุลาคม 2541 รวมเวลาทั้งสิ้น 3 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. จำแนกข้อมูลแต่ละประเด็นออกตามเนื้อหา ทำการบันทึกความถี่ของแต่ละเนื้อหา
2. ทำการแจกแจงนับจำนวนความถี่ของแต่ละเนื้อหา แล้วคำนวณค่าร้อยละของคำตอบทั้งหมด
3. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานในแต่ละด้าน คำนวณเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้

1.00 - 2.33	หมายถึง	มีการร่วมมือและประสานงานในระดับน้อย
2.34 - 3.66	หมายถึง	มีการร่วมมือและประสานงานในระดับปานกลาง
3.67 - 5.00	หมายถึง	มีการร่วมมือและประสานงานในระดับมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงาน ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ได้แบ่งออกเป็น 12 หัวข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
2. ความคิดเห็นด้านนโยบายและเป้าหมาย
3. ความคิดเห็นด้านหลักสูตร
4. ความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอน
5. ความคิดเห็นด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน
6. ความคิดเห็นด้านการประเมินผล
7. ความคิดเห็นด้านการบริหาร
8. ความคิดเห็นด้านการบริการ
9. ความคิดเห็นด้านบุคลากร
10. ความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่
11. ความคิดเห็นด้านงบประมาณ
12. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 จำนวน 44 คน จากโรงเรียน 22 โรงเรียน ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงในตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้การสัมภาษณ์

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนผู้ให้การสัมภาษณ์ทั้งหมด	44	100.00
1. เพศ		
ชาย	26	59.09
หญิง	18	40.91
2. อายุ		
30 ปีและต่ำกว่า	4	9.09
31 - 45 ปี	12	27.27
มากกว่า 45 ปี	28	63.64
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	40	90.91
สูงกว่าปริญญาตรี	4	9.09
4. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	22	50.00
ผู้สอน	22	50.00
5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
10 ปี และต่ำกว่า	8	18.18
11 - 20 ปี	28	63.64
มากกว่า 20 ปี	8	18.18

จากตาราง 5 มีบุคลากรที่ถูกสัมภาษณ์รวม 44 คน เป็นชาย 26 คน และหญิง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 และ 40.91 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอายุเป็น 3 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มอายุน้อย คือ 30 ปี และต่ำกว่า จำนวน 4 คน กลุ่มอายุปานกลาง คือ ระหว่าง 31 - 45 ปี มีจำนวน 12 คน และกลุ่มอายุมาก คือ มากกว่า 45 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 , 27.27 และ 63.64 ตามลำดับ ด้านวุฒิการศึกษา แยกเป็นผู้มี วุฒิปริญญาตรี 40 คน และสูงกว่าปริญญาตรี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 และ 9.09 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามตำแหน่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้จำนวน กลุ่มละ 22 คนเท่ากัน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานออกเป็น 3 กลุ่ม จะได้ ผู้ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 10 ปี และต่ำกว่า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ผู้ที่มี ระยะเวลาการปฏิบัติงานระหว่าง 11 - 20 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 และ ผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน มากกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18

ความคิดเห็นด้านนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านนโยบายและ เป้าหมายของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่าง กรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และ ข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านนโยบายและ
เป้าหมายของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านนโยบายและเป้าหมาย	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมาย		
1) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน	37	31.09
2) เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ขาดโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน	29	24.37
3) เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	26	21.85
4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประกอบอาชีพที่ดี	23	19.33
5) เพื่อเพิ่มฐานะความเป็นอยู่ของผู้เรียน	4	3.36
รวมจำนวนความเห็น	119	100.00
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมาย		
1) ผู้จบการศึกษายังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม	40	24.69
2) เป็นการเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ	33	20.37
3) ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	32	19.75
4) มาตรฐานทางการศึกษาไม่ทัดเทียมกับการศึกษาในระบบ	29	17.90
5) พื้นฐานของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ	18	11.11
6) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจทำให้ผู้เรียนเรียนไม่ต่อเนื่อง	6	3.71
7) ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย	4	2.47
รวมจำนวนความเห็น	162	100.00

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านนโยบายและเป้าหมาย	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
3. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและเป้าหมาย		
1) ควรปรับปรุงคุณภาพของนักศึกษาให้สูงขึ้น	28	35.44
2) ควรเน้นมาตรฐานทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับการศึกษาในระบบ	23	29.11
3) ควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานของประชากรเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษา	16	20.25
4) ควรสนับสนุนให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของสังคม	12	15.20
รวมจำนวนความเห็น	79	100.00

จากตาราง 6 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมาย

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับนโยบาย และเป้าหมายของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียน ตัวอย่างความคิดเห็น มีดังนี้

- ทำให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม
- เป็นการเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน
- เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาตลอดชีวิต
- เพิ่มขีดความรู้ของประชากรในชุมชน
- เพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำไปปรับปรุงตนเอง

- เพื่อยกระดับความรู้ของคนในชุมชนให้สูงขึ้น
- ผู้เรียนได้รู้จักตัวเองมากขึ้น
- เป็นการดำเนินชีวิตของตนเอง ให้มีความสุขในสังคม

มีดังนี้

2) เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ขาดโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็น

- ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- ทำให้ผู้ที่พลาดโอกาสได้เรียนรู้
- เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา
- เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ขาดทุนทรัพย์ใน

การเรียนต่อ

- เพื่อให้บุคคลที่พลาดหวังจากการศึกษาในระบบโรงเรียน
- เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
- ช่วยเหลือผู้ที่มีเวลาน้อยได้มีโอกาสเรียนรู้

3) เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ให้ทุกคนได้มีสิทธิเรียนรู้เท่า ๆ กัน
- บุคคลที่อยู่ในถิ่นกันดารก็มีโอกาสเรียนรู้
- เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเรียนรู้

4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการประกอบอาชีพ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้เรียนจบแล้วจะมีงานทำที่ดีขึ้น
- สามารถเลื่อนวิทยฐานะของตนเอง
- ผู้เรียนจะได้ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น
- เพื่อยกฐานะในการทำงาน

5) เพื่อเพิ่มฐานะความเป็นอยู่ของผู้เรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การเรียนรู้เป็นการเพิ่มวิทยฐานะให้กับตนเองและสังคม
- ผู้เรียนมีศักดิ์ศรีมากขึ้น

- การเรียนรู้ทำให้คนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจ

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมาย

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับนโยบายและเป้าหมายของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 7 ประเด็น ดังนี้

- 1) ผู้จบการศึกษายังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - สังคมยังไม่ค่อยยอมรับผู้จบการศึกษานอกโรงเรียน
 - ผู้จบการศึกษามีแต่วุฒิการศึกษา แต่มีความรู้น้อย
 - ผู้จบการศึกษาไปสมัครงาน นายจ้างไม่ค่อยยอมรับ
 - หน่วยงานบางแห่งไม่ยอมรับผู้จบการศึกษานอกโรงเรียน
 - ผู้จบการศึกษาลดศักยภาพ
 - ผู้จบการศึกษามีความรู้ไม่แน่น
- 2) เป็นการเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ใครเรียนก็สำเร็จทุกคน
 - ไม่คำนึงถึงคุณภาพการศึกษา
 - เป็นการเพิ่มวุฒิให้ผู้เรียนเท่านั้น
 - กรมต้องการเน้นผู้สำเร็จการศึกษามากเกินไป
- 3) ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ขาดคุณภาพทางการศึกษา
 - ผู้เรียนมีความรู้ต่ำ
 - ผู้เรียนมีเวลาเรียนน้อย
 - ผู้เรียนต้องรับผิดชอบงานอื่นอีกมาก
- 4) มาตรฐานทางการศึกษาไม่ทัดเทียมกับการศึกษาในระบบ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ความรู้ที่ได้ไม่เท่าเทียมกับการศึกษาในระบบ
- การศึกษาในระบบมีระเบียบและกฎเกณฑ์มากกว่า
- การศึกษานอกโรงเรียนมีโอกาสเรียนรู้น้อยกว่า
- ผู้เรียนขาดความมั่นใจ
- มาตรฐานทางการศึกษายังต่ำ

5) พื้นฐานของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ส่วนใหญ่ผู้เรียนมาจากครอบครัวที่ยากจน
- ผู้เรียนมีปัญหาครอบครัว
- ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบมาก่อน
- ผู้เรียนมีพื้นฐานทางการศึกษาต่ำ

6) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจทำให้การศึกษาไม่ต่อเนื่อง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เศรษฐกิจตกต่ำทำให้หมดกำลังใจในการเรียน
- ผู้เรียนต้องรับผิดชอบในครอบครัว จึงไม่สนใจเรียน

7) ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้เรียนไม่ค่อยเข้าเรียน
- ผู้เรียนไม่มีเวลาเรียน

3. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและเป้าหมาย

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านนโยบายและเป้าหมายของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ควรปรับปรุงคุณภาพของนักศึกษานอกโรงเรียนให้สูงขึ้น ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน
- ควรเพิ่มวิทยฐานะผู้เรียน
- ควรเน้นประสิทธิภาพของการศึกษาให้มากกว่าปัจจุบัน

- การศึกษาต้องมีการปรับปรุงตลอดเวลา
- ควรพัฒนาการศึกษาให้สูงกว่านี้

2) ควรเน้นมาตรฐานทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับการศึกษาในระบบ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรเน้นมาตรฐานทางการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
- ควรคำนึงถึงคุณภาพผู้ที่สำเร็จการศึกษา
- มาตรฐานทางการศึกษาควรเป็นแนวทางเดียวกันกับการศึกษาในระบบ
- ควรมีแบบแผนที่ใกล้เคียงกับการศึกษาในระบบ

3) ควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานของประชากร เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษา ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงผู้เรียน
- ต้องคำนึงถึงท้องถิ่นที่จะจัดการศึกษา
- ควรเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ
- ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนกำหนดการศึกษา
- ควรเน้นศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ
- การศึกษานอกโรงเรียนควรเน้นเฉพาะที่
- การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับต้น ๆ
- ควรให้ความสำคัญต่อชุมชนในการจัดการศึกษา

4) ควรสนับสนุนให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของสังคม ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนและสังคมยอมรับการศึกษานอกโรงเรียน
- หน่วยงานของรัฐและเอกชนต้องให้ความสนใจแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษานอกโรงเรียน
- ควรให้ความสำคัญต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านหลักสูตร ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 7 ต่อไปนี้

ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านหลักสูตร
ของการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านหลักสูตร	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านหลักสูตร		
1) ดำเนินการตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน	44	44.00
2) สอดคล้องกับท้องถิ่น	28	28.00
3) มุ่งจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียน	16	16.00
4) ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่ม	12	12.00
รวมจำนวนความเห็น	100	100.00
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านหลักสูตร		
1) เนื้อหาหลักสูตรเก่าเกินไป	24	34.78
2) เนื้อหามากห่างไกลความเป็นจริง	22	31.88
3) หลักสูตรแผน ก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถูกบังคับเรียนภาษาอังกฤษ	13	18.84

ตาราง 7 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านหลักสูตร	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
4) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ยึดหลักสูตรของการศึกษาในระบบทั้งหมด	6	8.70
5) วิชาเลือกในหลักสูตรที่เปิดให้เรียนมีน้อยเกินไป	4	5.80
รวมจำนวนความเห็น	69	100.00
3. ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร		
1) ควรจัดหลักสูตรให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน	24	33.80
2) ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	21	29.58
3) ควรกำหนดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นมากกว่านี้	16	22.54
4) ควรกำหนดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นมาเอง	6	8.45
5) ไม่ควรนำหลักสูตรการศึกษาในระบบมาใช้ทั้งหมด	4	5.63
รวมจำนวนความเห็น	71	100.00

จากตาราง 7 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักสูตรของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ดำเนินตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ดำเนินตามนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- ดำเนินตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
- ดำเนินตามหลักสูตรประถมศึกษา
- ดำเนินตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
- ดำเนินตามหลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย

2) สอดคล้องกับท้องถิ่น ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ดำเนินการเหมาะสมกับท้องถิ่น
- หลักสูตรที่ยืดหยุ่นได้ตามสภาพการณ์ของท้องถิ่น
- หลักสูตรที่จัดท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วม
- หลักสูตรต้องเหมาะสมกับชุมชน
- ผู้เรียนมีสิทธิเลือกเรียนตามความพอใจ

3) มุ่งจัดประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เน้นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน
- ผู้เรียนนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านต่าง ๆ
- เป็นการพัฒนา กาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม
- ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี
- ผู้เรียนเรียนรู้จากการจัดประสบการณ์
- สร้างความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ในการเรียนรู้

4) มุ่งให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นขบวนการ ตัวอย่างความคิดเห็นมี

ดังนี้

- ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมร่วมกัน
- ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

- การเรียนเน้นกระบวนการกลุ่ม
- การทำงานกลุ่มต้องมีขั้นตอนชัดเจน

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับหลักสูตรของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1) เนื้อหาในหลักสูตรเกินไป ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เนื้อหาในบางวิชาเกินไป
- เนื้อหาของหลักสูตรไม่ทันสมัย
- หลักสูตรโบราณเกินไป
- เนื้อหาของหลักสูตรยังไม่พัฒนา
- เนื้อหาในหลักสูตรยังใช้รูปแบบเดิม ๆ
- หลักสูตรไม่เป็นปัจจุบัน
- หลักสูตรยังล้าสมัย

2) เนื้อหามาก ห่างไกลความเป็นจริง ตัวอย่างความคิดเห็นมี ดังนี้

- เนื้อหาในบางวิชามีมากเกินไป
- เนื้อหาบางวิชาห่างไกลความเป็นจริง
- เนื้อหาบางวิชาไม่เหมาะสมกับผู้เรียน
- เนื้อหาบางวิชายังไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น
- เนื้อหาบางวิชายากเกินไป
- เนื้อหาบางวิชาผู้เรียนไม่มีพื้นฐานการเรียนมาก่อน
- เนื้อหาบางวิชาไม่สามารถนำมาปฏิบัติจริงได้

3) หลักสูตรแผน ก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถูกบังคับเรียนภาษาอังกฤษ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ทำไม่ต้องบังคับเรียนภาษาอังกฤษ

- การตัดสินใจผลการเรียน ภาษาอังกฤษนำเกณฑ์ภาคกลางวันมาเทียบ ไม่เหมาะสมกับผู้ที่ทำงานแล้ว

- วิชาเลือกภาษาอังกฤษถูกบังคับเรียน

- ผู้เรียนบางคนไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีพื้นฐานต่ำ

4) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายยึดหลักสูตรของการศึกษาในระบบทั้งหมด ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีเอกภาพ

- หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่เป็นตัวของตัวเอง

- หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องยึดของการศึกษาในระบบ ทั้งหมด

- ผู้เรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนรับหลักสูตรของการศึกษาในระบบไม่ไหว

5) วิชาเลือกในหลักสูตรที่เปิดให้เรียนมีน้อยเกินไป ตัวอย่างความคิดเห็น มีดังนี้

- วิชาเลือกในหลักสูตรมีจำนวนจำกัด

- วิชาที่เปิดสอนเป็นการบังคับให้เลือกเรียน

- วิชาเลือกมีน้อย

3. ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้าน หลักสูตรของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1) ควรจัดหลักสูตรให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

- ควรจัดหลักสูตรให้ทันยุคทันสมัย

- ควรจัดหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน

- การจัดหลักสูตรควรเน้นเฉพาะเรื่อง

- ควรจัดหลักสูตรให้ทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์

ไม่มี

2) เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร

- ในนโยบายให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร แต่ทางปฏิบัติ

- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมรู้เห็นในการกำหนดหลักสูตรบ้าง

- การพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงท้องถิ่น

- ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร

3) ควรจัดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นมากกว่านี้ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- หลักสูตรควรปรับให้เข้ากับสถานการณ์

- ควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน

- ควรปรับหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

- ควรปรับหลักสูตรให้เหมาะกับท้องถิ่น

- ควรจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

- ควรจัดหลักสูตรให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียน

- ควรจัดหลักสูตรให้ตรงกับพื้นฐานของผู้เรียนและชุมชน

4) ควรกำหนดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นมาเอง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- พื้นฐานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ ยังต่ำไม่ควรนำหลักสูตรการศึกษาในระบบมาใช้ร่วมกัน

- ควรคำนึงถึงความยากง่ายในการกำหนดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- หลักสูตรการศึกษาในระบบยากเกินไปไม่เหมาะสมกับหลักสูตรของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ

5) ไม่ควรนำหลักสูตรการศึกษาในระบบมาใช้ทั้งหมด ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- หลักสูตรการศึกษาในระบบต้องใช้เวลาเรียนมาก

- เนื้อหาในหลักสูตรการศึกษาในระบบมีมากกว่า
- ผู้เรียนไม่สามารถรับรู้เนื้อหาในหลักสูตรการศึกษาในระบบได้หมด

ความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านกระบวนการเรียนการสอน ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านกระบวนการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอน	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอน		
1) การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการพบกลุ่ม	38	29.69
2) มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	25	19.53
3) ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากสื่อเอกสารต่าง ๆ	22	17.19
4) มอบหมายงานให้ปฏิบัติ	15	11.72
5) แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	15	11.72
6) สอนเสริมบางวิชาที่น่าสนใจ	13	10.15
รวมจำนวนข้อคำตอบ	128	100.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอน	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอน		
1) ครูผู้สอนเคยชินกับการสอนเดิมมากกว่าการสอนผู้ใหญ่	26	25.24
2) ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอน	20	19.42
3) เวลาในการสอนมีน้อยสอนไม่ทัน	18	17.47
4) ครูผู้สอนไม่เตรียมการสอน	12	11.65
5) ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบหลายวิชา	12	11.65
6) ครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องการสอนผู้ใหญ่	8	7.77
7) ครูประจำกลุ่มมีน้อย	7	6.80
รวมจำนวนข้อคำตอบ	103	100.00
3. ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการเรียนการสอน		
1) ควรเพิ่มเทคนิคใหม่ ๆ ให้ครูผู้สอน	16	36.36
2) อบรมครูผู้สอนให้รู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการวัยผู้ใหญ่	12	27.28
3) ควรเตรียมการสอนทุกครั้งและเป็นปัจจุบัน	11	25.00
4) จัดครูสอนให้ตรงกับวิชาที่ถนัด	5	11.36
รวมจำนวนข้อคำตอบ	44	100.00

จากตาราง 8 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านกระบวนการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

1) จัดการเรียนการสอนโดยวิธีพบกลุ่ม ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- มีการพบกลุ่ม
- มีการแบ่งกลุ่ม
- การจัดกิจกรรมพบกลุ่ม
- จัดเป็นกลุ่มตามแผนการเรียนการสอน
- มีการรวมกลุ่ม
- ใช้ระบบกระบวนการกลุ่ม
- มีการระดมพลังสมองแก้ประเด็นปัญหาต่าง ๆ

2) มุ่งให้ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง
- เน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- เน้นบทบาทผู้เรียนมากกว่าผู้สอน
- มีครูประจำกลุ่มเป็นที่ปรึกษา

3) ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากสื่อเอกสารต่าง ๆ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- นักศึกษาต้องศึกษด้วยตนเอง
- ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเอง
- นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อต่าง ๆ

4) มอบหมายงานให้ปฏิบัติ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ให้รับผิดชอบงานที่มอบหมาย
- แบ่งงานให้รับผิดชอบ
- ในบางวิชามอบหมายงานให้ปฏิบัติ

5) แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เชิญวิทยากรมาบรรยายในบางโอกาส
- มีการระดมความคิดเพื่อแก้ประเด็นปัญหาต่าง ๆ
- มีนักศึกษาอภิปรายหน้าชั้นเรียน
- มีการแสดงความคิดเห็น
- มีการสรุปประเด็นปัญหา

6) สอนเสริมบางวิชาที่น่าสนใจ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- มีการสอนเสริม
- บางวิชามีการสอนเพิ่มเติม
- บางวิชาสอนให้เป็นกรณีพิเศษ

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอนของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 7 ประเด็น ดังนี้

1) ครูผู้สอนเคยชินกับการสอนเด็กมากกว่าการสอนผู้ใหญ่ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้สอนยึดตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง
- ผู้สอนยึดติดกับการสอนเด็ก
- ส่วนมากจะสอนแบบบรรยายหรืออภิปราย
- ครูผู้สอนไม่รู้วิธีการสอนผู้ใหญ่

2) ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้สอนจะสอนแบบวิธีเก่า ๆ
- ผู้สอนไม่นำวิธีใหม่ ๆ มาสอน

3) เวลาสอนมีน้อย สอนไม่ทัน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เวลาสอนมีน้อย
- สอนไม่ทัน

- มีเวลาเรียนจำกัด
 - เวลาสอนไม่พอ
 - ทำกิจกรรมได้ไม่ครบ
 - ทำกิจกรรมได้ไม่สะดวก
- 4) ครูผู้สอนไม่เตรียมการสอน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
- ยังไม่มีแผนการสอนที่ชัดเจน
 - ผู้สอนไม่ทำแผนการสอน
 - ขาดแผนการสอน
 - ผู้สอนไม่บันทึกการสอนล่วงหน้า
 - ครูไม่มีโอกาสเตรียมการสอน
- 5) ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบหลายวิชา ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
- ครูผู้สอนมีน้อยต้องรับผิดชอบหลายวิชา
 - มีวิชาต้องรับผิดชอบมากแต่ครูมีจำกัด
 - ครูผู้สอนมีไม่เพียงพอต้องสอนหลายวิชา
- 6) ครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องการสอนผู้ใหญ่ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
- ผู้สอนยังไม่เข้าใจการสอนผู้ใหญ่
 - ผู้สอนขาดความรู้ในการสอนผู้ใหญ่
 - ผู้สอนขาดทักษะในการสอนผู้ใหญ่
- 7) ครูประจำกลุ่มมีน้อย ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
- มีครูผู้สอนน้อย
 - ครูประจำกลุ่มมีจำกัด
 - ขาดครูประจำกลุ่ม
 - ครูผู้สอนมีไม่เพียงพอ

3. ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านกระบวนการเรียนการสอนของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรเพิ่มเทคนิคใหม่ ๆ ให้ครูผู้สอน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ครูผู้สอนควรค้นคว้าหาวิธีใหม่ ๆ มาสอนผู้ใหญ่
 - อย่าใช้วิธีเก่า ๆ เหมือนปัจจุบัน
 - ควรหาความรู้เพิ่มเติมบ่อย ๆ
 - ควรศึกษาหาความรู้ให้มาก
- 2) อบรมครูผู้สอนให้รู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการวัยผู้ใหญ่ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรเปิดอบรมครูประจำกลุ่มบ่อย ๆ
 - ควรให้ผู้สอนมีความรู้เรื่องพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่
 - ครูผู้สอนควรเข้าใจวัยผู้ใหญ่
 - ครูผู้สอนต้องทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน
- 3) ควรเตรียมการสอนทุกครั้งและเป็นปัจจุบัน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ควรมีแผนการสอนที่ชัดเจน
 - ผู้สอนควรเตรียมการสอนตลอดเวลา
 - แผนการสอนควรเป็นปัจจุบัน
 - การเตรียมแผนการสอนต้องทันสมัย
- 4) จัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาที่ถนัด ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - จัดผู้สอนให้เหมาะสมกับวิชา
 - ผู้สอนที่ถนัดวิชาใดควรสอนวิชานั้น
 - อาจารย์ที่ถนัดวิชาใด ให้รับผิดชอบวิชานั้น

ความคิดเห็นด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน		
1) ใช้นั่งสื่อคู่มือตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน	32	39.02
2) ใช้เอกสารเสริมประสบการณ์จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน	32	39.02
3) ครูผู้สอนจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาเอง	10	12.19
4) มีการจัดสื่อเสริมด้านเทคโนโลยี	5	6.10
5) จัดพิมพ์เอกสารชี้แจงจากศูนย์ข่าวการศึกษา นอกโรงเรียน	3	3.67
รวมจำนวนความเห็น	82	100.00

ตาราง 9 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน		
1) เอกสารและสื่อมีไม่เพียงพอ	30	28.85
2) ขาดงบประมาณ	30	28.85
3) ผู้สอนต้องลงทุน จัดหาสื่อขึ้นมาเอง	22	21.15
4) ผู้เรียนหาซื้อได้ยาก	14	13.46
5) ไม่สามารถใช้สื่อและเอกสารบางอย่างของโรงเรียนได้	8	7.69
รวมจำนวนความเห็น	104	100.00
3. ข้อเสนอแนะด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน		
1) ควรจัดงบประมาณสนับสนุนด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน	29	35.80
2) ควรเพิ่มเอกสารและสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ	22	27.16
3) ควรปรับปรุงเอกสารและสื่อต่าง ๆ ให้ทันสมัย	18	22.22
4) ควรจัดหาเอกสารและสื่อไว้ใช้ร่วมกับห้องสมุดของโรงเรียน	12	14.82
รวมจำนวนข้อคำตอบ	81	100.00

จากตาราง 9 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอนของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถาน

ศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับเอกสารและสื่อการเรียนการสอนของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1) ใช้หนังสือคู่มือตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ดำเนินตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด
- ใช้คู่มือของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจัดมอบคู่มือให้ครูผู้สอน

2) ใช้เอกสารเสริมประสบการณ์จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เอกสารต่าง ๆ ได้จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- เอกสารประกอบการเรียนได้จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

3) ครูผู้สอนจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาเอง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เอกสารและสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องจัดหาเอง
- ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบทำสื่อเอง
- ครูผู้สอนต้องทำสื่อเพิ่ม

4) มีการจัดสื่อเสริมด้านเทคโนโลยี ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- บางโรงเรียนมีจานดาวเทียมเพื่อรับชมโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
- บางโรงเรียนมีสื่อเสริม วีดีโอ
- บางวิชาเรียนทางโทรทัศน์

5) จัดพิมพ์เอกสารชี้แจงจากศูนย์ข่าวการศึกษานอกโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- มีการจัดทำเอกสารแจกผู้เรียน
- ครูประจำกลุ่มเป็นผู้จัดพิมพ์เอกสารแจกผู้เรียน

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับเอกสารและสื่อการเรียนการสอนของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) เอกสารและสื่อมีไม่เพียงพอ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - เอกสารมีน้อยเกินไป
 - เอกสารและสื่อมีจำกัด
 - ขาดแคลนเอกสารและสื่อการเรียนการสอน
 - ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน
 - เอกสารและสื่อไม่ทันสมัย
 - เอกสารบางอย่างเก่าเกินไป
 - สื่อและเอกสารไม่มีการพัฒนา
- 2) ขาดงบประมาณ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ
 - ขาดงบประมาณสนับสนุนการทำเอกสารและสื่อการเรียนการสอน
 - งบประมาณไม่มี
 - หางบประมาณไม่ได้
- 3) ผู้สอนต้องลงทุนจัดหาสื่อขึ้นมาเอง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - เอกสารบางอย่างผู้สอนต้องซื้อเอง
 - สื่อบางชนิดผู้สอนต้องทำขึ้นมาเอง
 - ผู้สอนไม่สามารถเบิกเงินที่ลงทุนคืนมาได้
- 4) ผู้เรียนหาซื้อได้ยาก ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - หนังสือที่ใช้เรียนมีหลายสำนักพิมพ์ ทำให้ผู้เรียนสับสน

- ผู้เรียนต้องซื้อเอกสารบางอย่างเอง
- ผู้เรียนไม่ทราบแหล่งที่ซื้อ หรือตลาด

5) ไม่สามารถใช้เอกสารและสื่อบางอย่างของโรงเรียนได้ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ไม่สามารถใช้เอกสารร่วมกับโรงเรียนได้
- โรงเรียนไม่ยอมให้ใช้เอกสารบางอย่างร่วมกัน

3. ข้อเสนอแนะด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านเอกสาร และสื่อการเรียนการสอนของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ควรจัดงบประมาณสนับสนุนด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การหาเงินช่วยสร้างสื่อการเรียนการสอน
- ทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดหาเงินสนับสนุนการทำสื่อ
- ควรหางบประมาณเพิ่ม

2) ควรเพิ่มเอกสารและสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรจัดหาสื่อเพิ่มเติม
- สื่อมีน้อยต้องการมากกว่านี้
- ควรขอสื่อและเอกสารเพิ่มให้มาก
- ควรขอบริจาคจากหน่วยงานเอกชน
- ควรจัดหาวัสดุหรือสิ่งของเหลือใช้มารีไซเคิลทำเป็นสื่อต่าง ๆ
- ควรให้ผู้เรียนสร้างสื่อต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการเรียนการสอน

3) ปรับปรุงเอกสารและสื่อต่าง ๆ ให้ทันสมัย ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เอกสารบางอย่างควรจะใหม่อยู่เสมอ

- สื่อที่ใช้ควรทันสมัย
- ควรใช้สื่อที่หาง่ายราคาไม่แพง
- ควรพัฒนาสื่อที่ใช้ให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

4) ควรจัดหาเอกสารและสื่อไว้ใช้ร่วมกับห้องสมุดของโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- สื่อบางอย่างควรใช้ร่วมกับโรงเรียน
- ควรหาสื่อมาฝากไว้กับโรงเรียน
- ควรพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน แล้วเปิดให้บริการกับนักศึกษา กลุ่มเรียนทางไกล และบุคคลทั่วไป
- สื่อต่าง ๆ ควรใช้ร่วมกันได้

ความคิดเห็นด้านการประเมินผล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านการประเมินผล ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านการประเมินผล
ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านการประเมินผล	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านการประเมินผล		
1) การประเมินผลระหว่างภาคเรียน 40%	44	25.43
2) การประเมินผลปลายภาคเรียน 60%	44	25.43
3) การพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 75% ของเวลาพบ กลุ่มแต่ละภาคเรียน	32	18.50
4) ผลการเรียนรู้แบ่งเป็น 5 ระดับ	31	17.92
5) ผู้สอบผ่านต้องมีผลการเรียนตั้งแต่ระดับ 1 ขึ้นไปและผ่านกิจกรรมการพัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิต	22	12.72
รวมจำนวนความเห็น	173	100.00
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านการประเมินผล		
1) ผู้เรียนทำข้อสอบปลายภาคเรียนได้ไม่ดี	27	31.03
2) ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการออกข้อสอบปลาย ภาคเรียน	23	26.44
3) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเน้นคะแนน เป็นเกณฑ์มาตรฐานมากเกินไป	21	24.14
4) ผู้สอนไม่ทราบทิศทางการสอบที่กรมเป็น ผู้ดำเนินการ	16	18.39
รวมจำนวนความเห็น	87	100.00

ตาราง 10 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการประเมินผล	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
3. ข้อเสนอแนะด้านการประเมินผล		
1) ข้อเสนอควรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพ	28	37.84
2) ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ ปลายภาคเรียน	25	33.78
3) การวัดผลไม่ควรยึดถือคะแนนเป็นเกณฑ์ มาตรฐาน	13	17.57
4) การวัดผลควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี	8	10.81
รวมจำนวนความเห็น	74	100.00

จากตาราง 10 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านการประเมินผลของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านการประเมินผล

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการประเมินผลของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1) การประเมินผลระหว่างภาคเรียน 40% โดยครูผู้สอน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ใช้แบบทดสอบวัดความรู้เชิงวิชาการ 10%
- การประเมินการปฏิบัติจริง รายงานจากแฟ้มผลงาน 20%
- การประเมินจากพฤติกรรมของนักศึกษา 10%

2) การประเมินผลปลายภาคเรียน 60% โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้กำหนด ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- แผน ก ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ข้อสอบที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดทำขึ้น 60 คะแนน

- แผน ข และแผน ค ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ข้อสอบที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดทำขึ้น 40 คะแนน และทำโครงการ 20 คะแนน

3) การพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 75% ของเวลาพบกลุ่มแต่ละภาคเรียน ในการสอบเวลาพบกลุ่มหรือเวลาเรียน นักศึกษาที่ลงทะเบียน วิธีเรียนทางไกล มีเวลาพบกลุ่มอย่างน้อย 75%แต่มากกว่า 50% ของเวลาเรียนทั้งหมด

4) ผลการเรียนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนนร้อยละ 80 - 100	หมายถึง ดีมาก	ให้ระดับ	4
- คะแนนร้อยละ 70 - 79	หมายถึง ดี	ให้ระดับ	3
- คะแนนร้อยละ 60 - 69	หมายถึง ปานกลาง	ให้ระดับ	2
- คะแนนร้อยละ 50 - 59	หมายถึง อ่อน	ให้ระดับ	1
- คะแนนร้อยละ 0 - 49	หมายถึง ไม่ผ่าน	ให้ระดับ	0

5) ผู้สอบผ่านต้องมีผลการเรียน ตั้งแต่ระดับ 1 ขึ้นไป และผ่านกิจกรรมการพัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิต (กพช.)

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านการประเมินผล

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับการประเมินผลของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ผู้เรียนทำข้อสอบปลายภาคเรียนได้ไม่ดี ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- นักศึกษาทำข้อสอบปลายภาคได้น้อย
- ผู้เรียนทำข้อสอบไม่ค่อยได้
- ข้อสอบยากเกินไปผู้เรียนทำได้ไม่ดี
- ผู้เรียนทำคะแนนได้ไม่ดี
- นักศึกษาทำคะแนนได้น้อย
- ผู้เรียนทำไม่ได้เกิดความท้อถอย

2) ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการออกข้อสอบปลายภาคเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้เรียนไม่ได้ออกข้อสอบ
- ผู้ออกข้อสอบไม่ได้สอน
- บางวิชาเนื้อหาเยอะเกินไป แต่ออกข้อสอบน้อยมาก
- ข้อสอบไม่สัมพันธ์กับวิชาที่เรียน

3) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เน้นคะแนนเป็นเกณฑ์มาตรฐานมากเกินไป ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การวัดผลเน้นคะแนนมากเกินไป
- การวัดผลยึดถือคะแนนเป็นเกณฑ์มากเกินไป
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังเน้นคะแนนเป็นมาตรฐาน
- การวัดผลยึดติดกับคะแนนเกินไป

4) ผู้สอนไม่สามารถทราบทิศทาง ข้อสอบที่กรมเป็นผู้ดำเนินการ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้สอนไม่รู้แนวข้อสอบ
- ผู้สอนไม่สามารถรู้แนวทางในการสอบปลายภาค
- ผู้สอนไม่สามารถรู้ทิศทางในการออกข้อสอบ
- การออกข้อสอบแต่ละครั้งไม่ครอบคลุมเนื้อหา
- ข้อสอบไม่มีเอกภาพ

3. ข้อเสนอแนะด้านการประเมินผล

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านการประเมินผลของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ข้อสอบควรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ข้อสอบที่ดีต้องมีคุณภาพ
- ข้อสอบที่ดีต้องทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพ

- ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีความสุข
- ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- การประเมินผลควรให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบปลายภาคเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรให้หน่วยงานย่อย ๆ ลงไปมีส่วนออกข้อสอบปลายภาค
- ควรให้ครูประจำกลุ่มมีส่วนร่วมออกข้อสอบปลายภาค
- ควรแยกการออกข้อสอบให้หน่วยงานย่อยลงมา
- ครูผู้สอนควรมีสติในการออกข้อสอบด้วย

3) การวัดผลไม่ควรยึดถือคะแนนเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผลสัมฤทธิ์ไม่ควรยึดคะแนนเป็นเกณฑ์
- ผลสัมฤทธิ์ควรให้เกิดจากการเรียนรู้จากตนเอง
- มาตรฐานในการวัดผลและประเมินผลไม่ควรคำนึงถึงคะแนน

4) การวัดผลควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การวัดผลการประเมินผลควรเน้นการปฏิบัติมากกว่า
- ไม่ควรวัดผล ภาควิชาความรู้มากเกินไป
- ควรวัดผลอย่าเน้นทฤษฎีมากเกินไป
- ควรวัดผลการปฏิบัติควบคู่กับภาคความรู้
- เกณฑ์การวัดผลควรเน้นการปฏิบัติ

ความคิดเห็นด้านการบริหาร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านการบริหาร ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3

ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านการบริหาร
ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านการบริหาร	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านการบริหาร		
1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการ รับผิดชอบ	22	36.07
2) การจัดการบริหารเป็นงานฝาก	20	32.79
3) มีการรายงานตามระดับชั้น	12	19.67
4) มีการมอบหมายให้ผู้ประสานกลุ่มเป็น ผู้วางแผนดำเนินการ	7	11.47
รวมจำนวนความเห็น	61	100.00
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหาร		
1) การดำเนินงานยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร	21	30.00
2) ผู้บริหารโรงเรียนมีงานรับผิดชอบมาก	17	24.29
3) ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้เงินค่าตอบแทน	16	22.86
4) โรงเรียนไม่ได้รับผลประโยชน์	9	12.85
5) ขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ	7	10.00
รวมจำนวนความเห็น	87	100.00

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการบริหาร	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
3. ข้อเสนอแนะด้านการบริหาร		
1) ควรจัดสรรเงินค่าตอบแทนให้ผู้บริหารโรงเรียน	22	46.81
2) ควรให้ผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารงานเต็มรูปแบบ	17	36.17
3) การบริหารควรสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	8	17.02
รวมจำนวนความเห็น	47	100.00

จากตาราง 11 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหารของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านการบริหาร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบทุกเรื่อง
- ผู้บริหารโรงเรียนต้องอำนวยความสะดวกในเรื่องที่จำเป็น
- ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนรับผิดชอบหลายเรื่อง

2) การจัดการบริหารเป็นงานฝาก ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การบริหารเป็นงานที่รับนโยบายจากหน่วยเหนือมาดำเนินการ
- การบริหารเป็นงานที่รับผิดชอบร่วมกัน
- การบริหารเป็นงานเฉพาะที่ต้องทำร่วมกัน

3) มีการรายงานตามระดับชั้น ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- มีการรายงานตามระดับชั้นตอน
- มีการกระจายอำนาจตามความรับผิดชอบ
- เป็นการบริหารงานที่มีระบบ
- มีการมอบหมายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

4) มีการมอบหมายให้ผู้ประสานงานกลุ่มเป็นผู้วางแผนดำเนินงาน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้บริหารโรงเรียนมอบงานให้ผู้ประสานกลุ่มดำเนินงาน
- มอบความรับผิดชอบบางอย่างให้ครู หัวหน้ากลุ่ม
- เปิดโอกาสให้ครู หัวหน้ากลุ่ม ดำเนินการในการบริหาร

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหาร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับการบริหารของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1) การดำเนินงานยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การดำเนินงานยังไม่สะดวก
- การดำเนินงานยังมีข้อที่ต้องปรับปรุงและแก้ไข
- การดำเนินงานยังไม่เรียบร้อย
- การบริหารงานยังไม่เต็มรูปแบบ

2) ผู้บริหารโรงเรียนมีงานรับผิดชอบมากแล้ว ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับภาระเพิ่มขึ้น
- ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น
- ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารงานทั้งภายในและภายนอก
- ผู้บริหารโรงเรียนมีงานหนักอยู่แล้ว
- ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาระสูงขึ้น

3) ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้เงินค่าตอบแทน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ค่าตอบแทน
- ผู้บริหารไม่มีเงินอุดหนุน
- ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้รับเงิน

4) โรงเรียนไม่ได้รับผลประโยชน์ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- โรงเรียนเปิดบริการแต่ไม่ได้รับอะไรเลย
- โรงเรียนไม่ได้รับประโยชน์อะไรเลย
- โรงเรียนไม่มีผลประโยชน์

5) ขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การบริหารงานไม่ผ่านผู้บริหารโรงเรียน
- ไม่มีเสถียรภาพในการบริหาร
- การบริหารขาดเอกภาพ
- ขาดความรับผิดชอบในหน่วยงาน

3. ข้อเสนอแนะด้านการบริหาร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านการบริหารของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) ควรจัดสรรเงินค่าตอบแทนให้ผู้บริหารโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้บริหารโรงเรียนมีภาระต้องรับผิดชอบ ควรจะมีเงินตอบแทน
- ควรให้ค่าตอบแทนผู้บริหารโรงเรียนด้วย
- ควรจัดสรรงบประมาณให้ผู้บริหารโรงเรียนด้วย
- ควรจัดสวัสดิการให้กับผู้บริหารโรงเรียน
- ควรหาเงินสนับสนุนให้กับผู้บริหารด้วย

2) ควรให้ผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารเต็มรูปแบบ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การบริหารยังไม่เป็นเอกภาพ

- ขาดเอกภาพในการบริหาร
- ควรกระจายอำนาจให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ
- เปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการได้เต็มรูปแบบ

3) การบริหารงานควรสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและต่อเนื่อง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การบริหารต้องสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน
- การดำเนินการบริหารควรเป็นปัจจุบัน
- การบริหารงานต้องเป็นขั้นตอน
- การดำเนินการบริหารต้องต่อเนื่อง

ความคิดเห็นด้านการบริการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านการบริการ ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านการบริการ
ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านการบริการ	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านการบริการ		
1) มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน	26	23.21
2) มีการแนะแนวให้ผู้เรียนได้เลือกตามแผน ที่ถนัด	24	21.43
3) มีการบริการในงานธุรการ	18	16.07
4) มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย	18	16.07
5) มีการรับสมัครนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิด ดำเนินการ	15	13.40
6) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข	11	9.82
รวมจำนวนความเห็น	112	100.00
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการ		
1) นักศึกษายังไม่เข้าใจในงานธุรการ	23	26.44
2) นักศึกษาไม่มีโอกาสพบครูผู้สอนนอกเหนือ เวลาพบกลุ่ม	20	22.99
3) การบริการแก่กลุ่มผู้เรียนยังไม่คล่องตัว	16	18.39
4) อุปกรณ์บางอย่างไม่เพียงพอ	13	14.94
5) บางศูนย์เขตให้การบริการไม่เสมอภาค	8	9.19
6) ศูนย์เขตกับโรงเรียนเปิดสอนซ้ำซ้อนกัน	7	8.05
รวมจำนวนความเห็น	87	100.00

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการบริการ	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
3. ข้อเสนอแนะด้านการบริการ		
1) ควรให้การบริการที่เสมอภาค	13	32.50
2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบริการเป็นกันเอง	13	32.50
3) เปิดโอกาสให้นักศึกษาพบครูผู้สอนเวลาอื่น	8	20.00
4) ควรให้ความสะดวกในทุก ๆ เรื่อง	6	15.00
รวมจำนวนข้อคำตอบ	40	100.00

จากตาราง 12 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริการของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านการบริการ

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการบริการของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

1) มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- มีการเผยแพร่ข่าวสาร
- แจกข่าวให้ผู้สนใจทราบ
- ติดป้ายโฆษณาในชุมชน
- แจกแผ่นพับหรือแผ่นปลิวแก่ชุมชน

2) มีการแนะแนวให้ผู้เรียนได้เลือกตามแผนที่ผู้เรียนถนัด ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- จัดให้ผู้เรียนได้ลงเรียนตามแผนที่ถนัด
- จัดนิทรรศการเกี่ยวกับแผนการเรียน

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการคิดเอง
- 3) มีการบริการในงานธุรการ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - มีการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์
 - มีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ
 - จัดเตรียมเอกสาร สิ่งของ ไว้อย่างเพียงพอ
 - แนะนำการใช้อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ อย่างชัดเจน
- 4) มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - บางโรงเรียนเรียนทางไกลโดยผ่านดาวเทียม
 - มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการธุรการ
 - ใช้เทคนิคการสอนที่แปลกใหม่
- 5) มีการรับสมัครนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดดำเนินการ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจเข้ารับบริการ
 - แนะนำให้ประชาชนทั่วไปมาเข้าร่วมกิจกรรม
 - เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีพลาดโอกาสได้รับการเรียนรู้
 - ให้ผู้สนใจการศึกษาได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- 6) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ทำให้ผู้เรียนรักในการเรียน
 - ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน
 - ผู้เรียนเพลิดเพลินไปกับการเรียน

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการ

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับการบริการของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) นักศึกษายังไม่เข้าใจในงานธุรการ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - นักศึกษายังไม่ค่อยรู้เรื่องงานธุรการ

- นักศึกษาไม่ค่อยศึกษาเรื่องงานธุรการ
- ขาดความเอาใจใส่ในงานธุรการ
- ยังไม่ค่อยมีความรู้เรื่องงานธุรการ
- นักศึกษายังไม่ทราบระบบการทำงานธุรการ

2) นักศึกษาไม่มีโอกาสพบครูผู้สอนนอกเหนือจากเวลาพบกลุ่ม ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- นักศึกษามีเวลาพบครูผู้สอนน้อย
- นักศึกษามีเวลาจำกัดในการพบครู
- ผู้เรียนไม่มีเวลาอื่นพบครูผู้สอน
- ผู้เรียนขาดโอกาสในการพบครูผู้สอน

3) การบริการแก่กลุ่มผู้เรียนยังไม่คล่องตัว ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การบริการยังไม่ค่อยสะดวก
- การบริการไม่คล่องตัว
- การบริการบางอย่างล่าช้า

4) อุปกรณ์บางอย่างไม่เพียงพอ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- อุปกรณ์มีน้อย
- อุปกรณ์ที่ใช้บริการมีจำกัด
- ขาดแคลนอุปกรณ์
- อุปกรณ์บางอย่างไม่สามารถใช้งานได้
- อุปกรณ์เก่าและไม่ทันสมัย
- ไม่สามารถนำอุปกรณ์บางอย่างออกมาใช้ได้

5) บางศูนย์เขตให้การบริการไม่เสมอภาค ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- บางศูนย์เขตบริการให้กับบุคคลของตนเองก่อน
- บางศูนย์เขตบริการให้กับพรรคพวกตนเองก่อน
- บางศูนย์เขตเปิดบริการกับกลุ่มที่ตนเองรู้จักก่อน

6) ศูนย์เขตกับโรงเรียนเปิดสอนซ้ำซ้อนกัน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ศูนย์เขตบางแห่งเปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนใกล้กับโรงเรียนที่เปิดสอน การศึกษานอกโรงเรียนอยู่แล้ว
- มีปัญหาเรื่องการแย่งชิงตัวผู้เรียน
- ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน

3. ข้อเสนอแนะด้านการบริการ

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านการบริการของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรให้การบริการที่เสมอภาค ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง
 - ควรบริการให้ทุก ๆ คนเท่าเทียมกัน
 - ควรบริการให้เหมือนกันทุกคน
 - ไม่ควรเลือกบริการ
 - ควรบริการให้เป็นธรรม
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบริการเป็นกันเอง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - สมควรบริการเป็นกันเอง
 - ควรบริการแบบพี่แบบน้อง
 - ควรแนะนำการใช้บริการให้ทุก ๆ คนทราบ
 - ควรให้ความอบอุ่นแก่ผู้มาใช้บริการ
- 3) เปิดโอกาสให้นักศึกษาพบครูผู้สอนเวลาอื่น ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ครูผู้สอนควรให้สถานที่ที่สามารถติดต่อได้
 - ครูผู้สอนควรมหาเวลาอื่นให้ผู้เรียนสามารถพบได้
 - ควรมหาเวลาพบปะหรือสังสรรค์ในเวลาอื่น
- 4) ควรให้ความสะดวกในทุก ๆ เรื่อง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - เอกสารบางอย่างควรจัดเตรียมไว้ให้เรียบร้อย
 - งานบริการทุกอย่างควรสะดวกและคล่องแคล่ว

- มีความรวดเร็วและถูกต้อง

ความคิดเห็นด้านบุคลากร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านบุคลากร ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านบุคลากร
ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านบุคลากร	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านบุคลากร		
1) บุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียน นั้น ๆ	18	26.47
2) อาศัยครูประจำกลุ่มเป็นแกนนำในการ ดำเนินงาน	13	19.12
3) สนับสนุนให้ครูได้รับการฝึกอบรม	13	19.12
4) ผู้รักษาความสะอาดเป็นหน้าที่ของนักการ ภารโรงในโรงเรียน	10	14.71
5) มีการประชุมปรึกษาหารือและแบ่งงานชัดเจน	8	11.76
6) บุคลากรบางส่วนมาจากที่อื่น	6	8.82
รวมจำนวนความเห็น	68	100.00

ตาราง 13 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านบุคลากร	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านบุคลากร		
1) การบริหารบุคลากรขาดเอกภาพ	18	29.03
2) หัวหน้ากลุ่มต้องรับผิดชอบงานมากกว่า แต่ได้รับค่าตอบแทนเท่ากัน	15	24.20
3) บุคลากรส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่อื่นมากแล้ว	12	19.35
4) บุคลากรขาดความรู้เรื่อง การศึกษานอก โรงเรียน	8	12.90
5) บุคลากรส่วนใหญ่เป็นพรรคพวกเดียวกัน	5	8.07
6) มีบุคลากรจำกัด	4	6.45
รวมจำนวนความเห็น	62	100.00
3. ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร		
1) ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูหัวหน้ากลุ่ม	16	29.09
2) ควรอบรมครูประจำกลุ่มบ่อย ๆ	12	21.82
3) ควรให้อำนาจครูประจำกลุ่มตัดสินใจบ้าง	12	21.81
4) ควรให้ครูประจำกลุ่มศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมด้วยตนเอง	8	14.55
5) ควรเพิ่มศักยภาพครูผู้สอน	7	12.73
รวมจำนวนความเห็น	55	100.00

จากตาราง 13 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านบุคลากรของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านบุคลากร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบุคลากร ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

1) บุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนนั้น ๆ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เป็นครูในโรงเรียนที่รับการฝึกอบรมการศึกษานอกโรงเรียน
- เป็นครูในโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว

2) อาศัยครูประจำแกนนำในการดำเนินงาน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- อาศัยครูประจำกลุ่มเป็นผู้ประสานงาน
- ยึดแบบอย่างครูประจำกลุ่มในการดำเนินงาน
- ดำเนินงานตามเป้าหมายโดยครูประจำกลุ่ม

3) สนับสนุนให้ผู้ได้รับการฝึกอบรม ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรม
- แนะนำให้ครูได้รับการฝึกอบรม
- เปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรม

4) ผู้รักษาความสะอาดเป็นหน้าที่ของนักรักษาโรงในโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การรักษาความสะอาด คือ ความรับผิดชอบของภารโรง
- การรักษาความสะอาดเป็นงานหลักของภารโรง
- การรักษาความสะอาดเป็นการปฏิบัติงานของภารโรง

5) มีการประชุมปรึกษาหารือและมีการแบ่งงานชัดเจน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- มีการแบ่งงานที่ชัดเจน
- มีการสมมนาร่วมกัน
- มีการประชุมได้ะกลม
- มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

6) บุคลากรบางส่วนมาจากที่อื่น ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เชิญวิทยากรพิเศษมาจากที่อื่น
- ให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมาทำการอบรม
- มีการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างโรงเรียน

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านบุคลากร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับบุคลากรของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

1) การบริหารบุคลากรขาดเอกภาพ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
- ขาดคุณภาพในการบริหารงาน
- ผู้ร่วมงานไม่เห็นความสำคัญในการบริหารงาน
- การบริหารงานเป็นกันเองมากเกินไป

2) หัวหน้ากลุ่มต้องรับผิดชอบมากกว่า แต่ได้รับค่าตอบแทนเท่ากัน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- หัวหน้ากลุ่มมีส่วนร่วมกิจกรรมหลายอย่าง
- หัวหน้ากลุ่มต้องรับผิดชอบงานอื่นอีกมาก
- หัวหน้ากลุ่มต้องทำงานมากกว่าผู้อื่น

3) บุคลากรส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่อื่นมากแล้ว ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- บุคลากรส่วนใหญ่มีงานหลักอยู่แล้ว
- ส่วนใหญ่มีกิจกรรมที่มีความจำเป็นมากแล้ว

4) บุคลากรขาดความรู้เรื่องการศึกษาออกโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ไม่มีความรู้ในด้านที่ต้องการโดยตรง
- มีความรู้ไม่ตรงกับสาขา

- ไม่เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกโรงเรียน
- 5) บุคลากรที่สอนเป็นพรรคพวกเดียวกัน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - นิยมพวกพ้องมากกว่าคุณภาพผู้สอน
 - ผู้สอนส่วนใหญ่มาจากกลุ่มคนที่สนิทกัน
 - ผู้สอนจะเป็นคนใกล้ชิดกัน
 - ผู้สอนเป็นคนที่รู้จักและสนิทกันมาก่อน
- 6) มีบุคลากรจำกัด ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - มีบุคลากรน้อย
 - บุคลากรมีไม่เพียงพอ
 - ขาดแคลนบุคลากร

3. ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านบุคลากรของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูหัวหน้ากลุ่ม ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ควรให้เงินพิเศษแก่ครูหัวหน้ากลุ่ม
 - ควรมีโบนัส
 - ควรมีเงินประจำตำแหน่งหัวหน้ากลุ่ม
 - ควรมีรางวัลให้ครูหัวหน้ากลุ่มที่ดีเด่น
 - ควรให้ขวัญและกำลังใจกับครูที่ปฏิบัติงานดีเด่น
- 2) ควรอบรมครูประจำกลุ่มบ่อย ๆ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - จัดประชุมสัมมนาครูประจำกลุ่มบ่อย ๆ
 - ควรจัดประชุมเชิงวิชาการเพิ่มขึ้น
 - ควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์เพื่อถกปัญหาที่เกิดขึ้น
 - ควรหาวิธีเพิ่มพูนความรู้บ่อย ๆ
- 3) ให้อำนาจครูประจำกลุ่มตัดสินใจบ้าง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรมอบหมายให้ครูประจำกลุ่มดำเนินงานในบางเรื่อง
- ให้อำนาจการตัดสินใจของครูประจำกลุ่มบ้าง
- ควรให้ความมั่นใจ เชื่อมั่นในการตัดสินใจของครูประจำกลุ่ม

4) ให้ครูประจำกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- สนับสนุนให้ครูได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
- สนับสนุนให้ผู้สอนได้รับการศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้

ตนเอง

- ส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มวิชาการที่ตนเองสนใจ

5) ควรเพิ่มศักยภาพของครูผู้สอน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เปิดโอกาสให้ครูได้รับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ
- ควรให้ความรู้ที่แปลกใหม่และทันสมัยอยู่เสมอ
- ควรยกระดับความรู้เพื่อเพิ่มคุณภาพให้กับตนเอง

ความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านอาคารสถานที่ ของ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านอาคารสถานที่
ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่		
1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในด้านอาคารสถานที่	40	76.92
2) นักการภารโรงรับผิดชอบเรื่องการรักษา ความสะอาด	12	23.08
รวมจำนวนความเห็น	52	100.00
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่		
1) ทำให้อาคารสกปรก	5	29.41
2) นักศึกษาใช้ห้องสมุดของโรงเรียนไม่ได้	5	29.41
3) ทำให้อุปกรณ์ในห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ	4	23.53
4) โต๊ะเก้าอี้ไม่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้ใหญ่	3	17.65
รวมจำนวนข้อคำตอบ	17	100.00
3. ข้อเสนอแนะด้านอาคารสถานที่		
1) ควรจัดห้องสมุดร่วมกับโรงเรียน	15	45.46
2) ทางโรงเรียนควรเปิดห้องอื่นให้บริการด้วย	8	24.24
3) ควรจัดห้องเรียนที่เหมาะสม	6	18.18
4) ควรเพิ่มความเหมาะสมของโต๊ะเก้าอี้	4	12.12
รวมจำนวนข้อคำตอบ	33	100.00

จากตาราง 14 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่
ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัด
กรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านอาคารสถานที่ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- การอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
- หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกเรื่องอาคารสถานที่
- เรื่องอาคารสถานที่ ผู้บริหารเป็นผู้อนุมัติ
- ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องอาคารสถานที่
- เรื่องอาคารสถานที่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารก่อน

2) นักการภารโรงรับผิดชอบเรื่องการรักษาความสะอาด ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ภารโรงมีหน้าที่ดูแลความสะอาด
- ผู้ดูแลรักษาความสะอาด คือ นักการภารโรง
- ผู้ทำความสะอาด คือ ภารโรงโรงเรียนนั้น ๆ

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับอาคารสถานที่ของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ทำให้อาคารสกปรก ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ทำให้อาคารไม่ค่อยสะอาด
- ทำให้อาคารบางแห่งสกปรก

2) นักศึกษาใช้ห้องสมุดของโรงเรียนไม่ได้ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ไม่สามารถใช้ห้องสมุดของโรงเรียนได้
- โรงเรียนไม่เปิดให้ใช้บริการห้องสมุด

- นักศึกษาไม่มีโอกาสใช้ห้องสมุดโรงเรียน
- 3) ทำให้อุปกรณ์ในห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - อุปกรณ์บางอย่างไม่เรียบร้อย
 - อุปกรณ์ในห้องเรียนกระจายกระจาย
 - อุปกรณ์บางอย่างไม่เป็นระเบียบ
 - ห้องเรียนไม่คงสภาพเดิม
 - โต๊ะเก้าอี้เคลื่อนย้ายแล้วไม่อยู่เหมือนเดิม
- 4) โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้ใหญ่ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - โต๊ะเก้าอี้ต่ำเกินไป
 - เก้าอี้ตัวเล็กเกินไป
 - โต๊ะเก้าอี้ยังไม่ค่อยเหมาะสม

3. ข้อเสนอแนะด้านอาคารสถานที่

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านอาคารสถานที่ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรจัดห้องสมุดร่วมกับโรงเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - น่าจะใช้ห้องสมุดร่วมกันได้
 - โรงเรียนควรเปิดห้องสมุดบริการด้วย
 - ห้องสมุดเป็นของส่วนรวม ควรจะใช้ร่วมกันได้
 - ห้องสมุดเป็นของรัฐเหมือนกันน่าจะใช้ได้เหมือนกัน
- 2) ทางโรงเรียนควรเปิดห้องอื่นให้บริการด้วย ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - ทางโรงเรียนควรเปิดห้องวิทยาศาสตร์ให้บริการด้วย
 - ทางโรงเรียนควรเปิดห้องสารสนเทศให้ใช้ร่วมกัน
 - ควรเปิดห้องต่าง ๆ บริการ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด ห้องคณิตศาสตร์ เป็นต้น
- 3) ควรจัดห้องเรียนที่เหมาะสม ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- สภาพบรรยากาศภายในห้องไม่เอื้ออำนวย
- ห้องเรียนควรเป็นมาตรฐาน
- 4) ควรเพิ่มความสูงของโต๊ะเก้าอี้ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
 - โต๊ะเก้าอี้ต่ำเกินไปควรจะสูงกว่านี้
 - เก้าอี้ตัวเล็กเกินไปควรเพิ่มขนาดให้ใหญ่กว่าเดิม

ความคิดเห็นด้านงบประมาณ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในด้านงบประมาณ ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเด็น คือ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ รายละเอียดแสดงในตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานด้านงบประมาณ
ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็นด้านงบประมาณ	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สภาพการดำเนินงานด้านงบประมาณ		
1) ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่ได้รับผิดชอบดูแล กันเอง	27	45.76
2) ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบเป็นบางส่วน	18	30.51

ตาราง 15 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านงบประมาณ	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
3) ค่าตอบแทนระดับประถมศึกษา กรรมการ ศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบทั้งหมด	8	13.56
4) งบประมาณด้านสาธารณูปโภค กรรมการ ศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบ	6	10.17
รวมจำนวนความเห็น	59	100.00
2. ปัญหาการดำเนินงานด้านงบประมาณ		
1) ขาดงบประมาณ	40	47.06
2) การเบิกจ่ายค่าตอบแทนช้า	33	38.82
3) ผู้สอนต้องใช้งบส่วนตัว	12	14.12
รวมจำนวนข้อคำตอบ	85	100.00
3. ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ		
1) ควรจัดงบประมาณในทุกระดับชั้น	30	40.00
2) ควรให้สวัสดิการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	18	24.00
3) ควรจัดสรรเงินสนับสนุนให้เหมาะสมกับ สภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน	15	20.00
4) ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม ต่างๆ	12	16.00
รวมจำนวนความเห็น	75	100.00

จากตาราง 15 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ด้านงบประมาณของ
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่สถานศึกษาในสังกัด
กรุงเทพมหานคร ร่วมมือกับกรรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านงบประมาณ

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับงบประมาณ ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่ได้รับผิดชอบดูแลกันเอง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีงบประมาณ
- ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้จากเงินค่าลงทะเบียน
- ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องดูแลรับผิดชอบเอง

2) ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบบางส่วน

3) ค่าตอบแทนระดับประถมศึกษา กรรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นฝ่ายรับดำเนินการทั้งหมด

4) งบประมาณด้านสาธารณูปโภค กรรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นฝ่ายรับผิดชอบทั้งหมด

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านงบประมาณ

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ที่สัมพันธ์กับงบประมาณของการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) ขาดงบประมาณ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ค่าตอบแทนน้อยเกินไป
- ค่าตอบแทนต้องปรับปรุงใหม่
- ขาดเงินงบประมาณ
- งบประมาณมีไม่เพียงพอ
- ขาดเงินอุดหนุน
- งบประมาณมีจำกัด

2) การเบิกจ่ายค่าตอบแทนช้า ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- เงินค่าตอบแทนได้รับช้ามาก
- การเบิกจ่ายค่าตอบแทนต้องปรับปรุงแก้ไข
- เงินค่าตอบแทนได้รับไม่ตรงเวลาที่กำหนด
- การเบิกจ่ายเงินไม่คล่องตัว
- การเบิกจ่ายเงินไม่สะดวก

3) ผู้สอนต้องใช้งบส่วนตัว ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ผู้สอนลงทุนไปแล้วไม่สามารถเบิกคืนได้
- ผู้สอนต้องใช้เงินของตนเอง
- ผู้สอนมีงบส่วนตัวน้อย

3. ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ

ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ด้านงบประมาณของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ควรจัดงบประมาณให้กับทุกระดับชั้น ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอ
- ควรจัดสรรเงินให้เหมือนกันทุกระดับ
- ควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชนที่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน

2) ควรให้สวัสดิการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรให้เงินช่วยเหลือแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ควรหาเงินพิเศษให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ควรหาเงินอื่นให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นขวัญ และกำลังใจแก่คนที่ทำงาน

3) ควรจัดสรรเงินสนับสนุนให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้

- ควรจัดสรรเงินสนับสนุนให้เหมาะสมมากกว่านี้
- ปัจจุบันค่าใช้จ่ายสูงควรให้เงินมากกว่านี้

- 4) ควรมีงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ตัวอย่างความคิดเห็นมีดังนี้
- การจัดกิจกรรมควรมีเงินสนับสนุนด้วย
 - ควรขอรับบริจาคจากเอกชนที่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมของ
การศึกษานอกโรงเรียน
 - ควรหาเงินมาอุดหนุนกิจกรรมต่าง ๆ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล โดยแยกเป็น 10 ประเด็น คือ ด้านนโยบาย และเป้าหมาย ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการบริหาร ด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และด้านงบประมาณ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในแต่ละด้านคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 2.33	หมายถึง	มีการร่วมมือและประสานงานในระดับน้อย
2.34 - 3.66	หมายถึง	มีการร่วมมือและประสานงานในระดับปานกลาง
3.67 - 5.00	หมายถึง	มีการร่วมมือและประสานงานในระดับมาก

รายละเอียดแสดงในตาราง 16 ต่อไปนี้

ตาราง 16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวมใน
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

ด้านของความร่วมมือและประสานงาน	$\bar{X}$	S.D	แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)					
			1.00	น้อย	2.33	ปานกลาง	3.66	มาก 5.00
1. ด้านนโยบายและเป้าหมาย	2.61	0.82						
2. ด้านหลักสูตร	1.57	0.86						
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	2.82	0.78						
4. ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน	1.36	0.49						
5. ด้านการประเมินผล	2.77	0.75						
6. ด้านการบริหาร	2.86	0.77						
7. ด้านการบริการ	2.14	0.75						
8. ด้านบุคลากร	2.71	0.93						
9. ด้านอาคารสถานที่	1.48	0.58						
10. ด้านงบประมาณ	1.11	0.33						
เฉลี่ยทุกด้าน	2.14	0.99						

จากตาราง 16 ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานในการจัดการศึกษาสายสามัญ สรุปได้ดังนี้

1. ความร่วมมือและการประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$)
2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน

และระดับน้อย 5 ด้าน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่

- 1) ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 2.86$)
- 2) ด้านกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.82$)

3) ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 2.77$)

4) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.71$)

5) ด้านนโยบายและเป้าหมาย ($\bar{X} = 2.61$)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่

1) ด้านการบริการ ($\bar{X} = 2.14$)

2) ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 1.57$)

3) ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 1.48$)

4) ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 1.36$)

5) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 1.11$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในระบบโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันก็มีโรงเรียนหลายแห่งได้ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน เปิดสอนการศึกษาสายสามัญให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้วิธีเรียนทางไกลเป็นหลัก ซึ่งมีผู้นิยมเรียนมากกว่าวิธีอื่น ๆ จัดเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้อย่างกว้างขวาง

ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนดูแลรับผิดชอบในเรื่องนโยบายและการวางแผน การจัดทำทะเบียนนักศึกษา ดำเนินการเรื่องค่าตอบแทน จัดอบรมครู ออกวุฒิบัตรและรับรองวุฒิการศึกษา จัดหาสื่อและเอกสารการเรียน และดูแลทั่วไป ส่วนโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบด้านอาคารสถานที่ จัดหาครูผู้สอน การประชาสัมพันธ์และรับสมัครผู้เรียน การจัดกิจกรรมพบกลุ่ม บันทึกผลการเรียน การให้คำปรึกษา การประเมินผลการเรียน งานบริหารและงานอื่น ๆ ภายในโรงเรียน ถ้าพิจารณาการแบ่งงานตามที่กล่าวมา จะเห็นว่าค่อนข้างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัตินั้นมีปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือและประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับโรงเรียน งานวิจัยนี้จึงมุ่งสำรวจความคิดเห็นจากทางโรงเรียนว่า ในทางปฏิบัติมีปัญหาเกี่ยวกับการร่วมมือและประสานงานอะไรบ้าง พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อจะได้นำความคิดเห็นดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพของความร่วมมือและประสานงานในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

3. เพื่อประมวลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูในการขจัดปัญหาและเสริมสร้างความร่วมมือ และประสานงานที่ดี ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการสัมภาษณ์ ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล จำนวน 22 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในเขตปฏิบัติการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ในแต่ละโรงเรียนได้เลือกสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และครูผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนอีก 1 คน รวมผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 44 คน เป็นชาย 26 คน และหญิง 18 คน เมื่อจำแนกตามอายุ เป็น 3 กลุ่ม ได้กลุ่มอายุน้อย คือ 30 ปีและต่ำกว่า จำนวน 4 คน กลุ่มอายุปานกลาง ระหว่าง 31 - 45 ปี มี 12 คน และกลุ่มอายุมาก คือ มากกว่า 45 ปี จำนวน 28 คน ด้านวุฒิทางการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ คือ จำนวน 40 คน มีวุฒิปริญญาตรี และที่เหลือมีจำนวนเพียง 4 คน ที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน ออกเป็น 3 กลุ่ม จะได้ผู้มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 8 คน ผู้ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานระหว่าง 11 - 20 ปี จำนวน 28 คน และผู้ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิด ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 10 ประเด็น ได้แก่ นโยบายและเป้าหมาย หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน เอกสารและสื่อการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร การบริการ บุคลากร อาคารสถานที่ และงบประมาณ ซึ่งในแต่ละประเด็น แยกเป็น 3 ประเด็นย่อย คือ (1) สภาพการดำเนินงาน (2) ปัญหาการดำเนินงาน (3) ข้อเสนอแนะในประเด็นนั้น ๆ นอกจากการสัมภาษณ์ประเด็นย่อยแล้ว ยังมีคำถามที่เกี่ยวกับการประสานงานโดยรวม โดยแยกความคิดเห็นเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ปานกลาง และมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ใช้เวลาสัมภาษณ์โดยเฉลี่ยคนละ 40 นาที ช่วงเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 20 กรกฎาคม 2541 ถึงวันที่ 21 ตุลาคม 2541 รวมเวลา 3 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว ทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ
2. ข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็น ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยทำการแจกแจง จำนวนความถี่ ของแต่ละเนื้อหา และคำนวณค่าร้อยละ
3. ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานในแต่ละด้านแล้ว คำนวณเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานระหว่างการศึกษาออกโรงเรียน กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดการศึกษาออกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล สรุปได้ดังนี้

1. ความร่วมมือและประสานงานด้านนโยบายและเป้าหมาย มีดังนี้

1.1 สภาพการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมาย แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียน
- 2) เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ขาดโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน
- 3) เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
- 4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประกอบอาชีพที่ดี
- 5) เพื่อเพิ่มฐานะความเป็นอยู่ของผู้เรียน

1.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านนโยบายและเป้าหมาย แยกเป็น 7 ประเด็น ดังนี้

- 1) ผู้จบการศึกษายังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม
- 2) เป็นการเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ
- 3) ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา
- 4) มาตรฐานทางการศึกษาไม่ทัดเทียมกับการศึกษาในระบบ
- 5) พื้นฐานของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ
- 6) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจทำให้ผู้เรียนเรียนไม่ต่อเนื่อง
- 7) ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย

1.3 ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรปรับปรุงคุณภาพของนักศึกษานอกโรงเรียนให้สูงขึ้น
- 2) ควรเน้นมาตรฐานทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับการศึกษาในระบบ
- 3) ควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานของประชากร เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษา
- 4) ควรสนับสนุนให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. ความร่วมมือและประสานงานด้านหลักสูตร มีดังนี้

2.1 สภาพการดำเนินงานด้านหลักสูตร แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ดำเนินการตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด
- 2) สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
- 3) มุ่งจัดประสบการณ์ในทุก ๆ ด้าน
- 4) มุ่งให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นขบวนการ

2.2 ปัญหาการดำเนินการด้านหลักสูตร แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) เนื้อหาในหลักสูตรเก่าเกินไป
- 2) เนื้อหามากห่างไกลความเป็นจริง
- 3) หลักสูตร แผน ก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถูกบังคับเรียนภาษาอังกฤษ
- 4) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ยึดหลักสูตรของการศึกษาในระบบทั้งหมด
- 5) วิชาเลือกในหลักสูตรที่เปิดให้เรียนมีน้อยเกินไป

2.3 ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรจัดหลักสูตรให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน
- 2) เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
- 3) ควรจัดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นมากกว่านี้

- 4) ควรกำหนดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นมาเอง
- 5) ไม่ควรนำหลักสูตรการศึกษาในระบบมาใช้ทั้งหมด

3. ความร่วมมือและประสานงานด้านกระบวนการเรียนการสอน มีดังนี้

3.1 สภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอน แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) จัดการเรียนการสอนโดยวิธีพบกลุ่ม
- 2) มุ่งให้ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง
- 3) ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากสื่อเอกสารต่าง ๆ
- 4) มอบหมายงานให้ปฏิบัติ
- 5) แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- 6) สอนเสริมบางวิชาที่น่าสนใจ

3.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอน แยกเป็น 7 ประเด็น ดังนี้

- 1) ครูผู้สอนเคยชินกับการสอนเด็กมากกว่าการสอนผู้ใหญ่
- 2) ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอน
- 3) เวลาสอนมีน้อย สอนไม่ทัน
- 4) ครูผู้สอนไม่เตรียมการสอน
- 5) ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบหลายวิชา
- 6) ครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องการสอนผู้ใหญ่
- 7) ครูประจำกลุ่มมีน้อย

3.3 ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการเรียนการสอน ของการจัดการศึกษาทางไกลสายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรเพิ่มเทคนิคใหม่ ๆ ให้ครูผู้สอน
- 2) อบรมครูผู้สอนให้รู้เรื่องพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่
- 3) ควรเตรียมการสอนทุกครั้งและเป็นปัจจุบัน

4) จัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาที่ถนัด

4. ความร่วมมือและประสานงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน มีดังนี้

4.1 สภาพการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) ใช้หนังสือคู่มือตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 2) ใช้เอกสารเสริมประสบการณ์จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 3) ครูผู้สอนจัดทำสื่อการเรียนการสอนเอง
- 4) มีการจัดสื่อเสริมด้านเทคโนโลยี
- 5) จัดพิมพ์เอกสารชี้แจงจากศูนย์ข่าวการศึกษานอกโรงเรียน

4.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) เอกสารและสื่อมีไม่เพียงพอ
- 2) ขาดงบประมาณ
- 3) ผู้สอนต้องลงทุนจัดหาสื่อเอง
- 4) ผู้เรียนหาซื้อได้ยาก
- 5) ไม่สามารถใช้สื่อและเอกสารบางอย่างของโรงเรียนได้

4.3 ข้อเสนอแนะด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรจัดงบประมาณให้ครูผู้สอนได้จัดทำสื่อและเอกสารต่าง ๆ
- 2) ควรเพิ่มสื่อและเอกสารต่าง ๆ ให้เพียงพอ
- 3) ควรปรับปรุงสื่อและเอกสารต่าง ๆ ให้ทันสมัย
- 4) ควรจัดหาสื่อและเอกสารไว้ใช้ร่วมกับห้องสมุดของโรงเรียน

5. ความร่วมมือและประสานงานด้านการประเมินผล มีดังนี้

5.1 สภาพการดำเนินงานด้านการประเมินผล แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) การประเมินผลระหว่างภาคเรียน 40% โดยครูผู้สอน
- 2) การประเมินผลปลายภาคเรียน 60% โดยกรรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 3) การพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 75% ของเวลาพบกลุ่มแต่ละภาคเรียน
- 4) ผลการเรียนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 0, 1, 2, 3 และ 4
- 5) ผู้สอบผ่านต้องมีผลการเรียนตั้งแต่ระดับ 1 ขึ้นไป และผ่านกิจกรรมการพัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิต (กพช.)

5.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านการประเมินผล แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ผู้เรียนทำข้อสอบปลายภาคเรียนได้ไม่ดี
- 2) ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการออกข้อสอบปลายภาคเรียน
- 3) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเน้นคะแนนเป็นเกณฑ์มาตรฐานมากเกินไป
- 4) ผู้สอนไม่ทราบทิศทางข้อสอบ ที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

5.3 ข้อเสนอแนะด้านการประเมินผล แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ข้อสอบควรมุ่งให้ผู้เรียนมีศักยภาพ
- 2) ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบปลายภาคเรียน
- 3) การวัดผลไม่ควรยึดถือคะแนนเป็นเกณฑ์มาตรฐาน
- 4) การวัดผลควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

6. ความร่วมมือและประสานงานด้านการบริหาร มีดังนี้

6.1 สภาพการดำเนินงานด้านการบริหาร แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ
- 2) การจัดการบริหารเป็นงานยาก
- 3) มีการรายงานตามระดับชั้น

4) มอบหมายให้ผู้ประสานกลุ่มเป็นผู้วางแผนดำเนินการ

6.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหาร แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) การดำเนินงานยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนมีงานรับผิดชอบมากแล้ว
- 3) ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้เงินค่าตอบแทน
- 4) โรงเรียนไม่ได้มีผลประโยชน์
- 5) ขาดความพร้อม

6.3 ข้อเสนอแนะด้านการบริหาร แยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรจัดสรรเงินค่าตอบแทนให้ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ควรให้ผู้บริหารโรงเรียนบริหารได้เต็มรูปแบบ
- 3) การบริหารงานควรสอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบันและ

ต่อเนื่อง

7. ความร่วมมือและประสานงานด้านการบริการ มีดังนี้

7.1 สภาพการดำเนินงานด้านการบริการ ของการจัดการศึกษาทางไกล
สายสามัญ แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน
- 2) มีการแนะแนวให้ผู้เรียนได้เลือกตามแผนที่ผู้เรียนถนัด
- 3) มีการบริการในงานธุรการ
- 4) มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 5) มีการรับสมัครนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดดำเนินการ
- 6) ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข

7.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริการ แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) นักศึกษายังไม่เข้าใจในงานธุรการ
- 2) นักศึกษาไม่มีโอกาสพบครูผู้สอนนอกเหนือจากเวลาพบกลุ่ม
- 3) การบริการแก่กลุ่มผู้เรียนยังไม่คล่องตัว

- 4) อุปกรณ์บางอย่างไม่เพียงพอ
- 5) บางศูนย์เขตให้การบริการไม่เสมอภาค
- 6) ศูนย์เขตกับโรงเรียนเปิดสอนซ้ำซ้อนกัน

7.3 ข้อเสนอแนะด้านการบริการ ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรให้การบริการที่เสมอภาค
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบริการเป็นกันเอง
- 3) เปิดโอกาสให้นักศึกษาพบครูผู้สอนเวลาอื่น
- 4) ควรให้ความสะดวกในทุก ๆ เรื่อง

8. ความร่วมมือและประสานงานด้านบุคลากร มีดังนี้

8.1 สภาพการดำเนินงานด้านบุคลากร แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) บุคลากรส่วนใหญ่จะเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนนั้น ๆ
- 2) อาศัยครูประจำกลุ่มเป็นแกนนำในการดำเนินงาน
- 3) สนับสนุนให้ครูได้รับการฝึกอบรม
- 4) ผู้รักษาความสะอาดเป็นหน้าที่ของนักการภารโรงในโรงเรียน
- 5) มีการประชุมปรึกษาหารือและมีการแบ่งงานชัดเจน
- 6) บุคลากรบางส่วนมาจากที่อื่น

8.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านบุคลากร แยกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) การบริหารบุคลากรขาดเอกภาพ
- 2) หัวหน้ากลุ่มต้องรับผิดชอบงานมากกว่า แต่ได้รับค่าตอบแทน

เท่ากัน

- 3) บุคลากรส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่อื่นมากแล้ว
- 4) บุคลากรขาดความรู้เรื่องการศึกษานอกโรงเรียน
- 5) บุคลากรที่สอนเป็นพรรคพวกเดียวกัน
- 6) มีบุคลากรจำกัด

8.3 ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูหัวหน้ากลุ่ม
- 2) ควรอบรมครูประจำกลุ่มบ่อย ๆ
- 3) ควรให้อำนาจครูประจำกลุ่มตัดสินใจบ้าง
- 4) ให้ครูประจำกลุ่มได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง
- 5) ควรเพิ่มศักยภาพครูผู้สอน

9. ความร่วมมือและประสานงานด้านอาคารสถานที่ มีดังนี้

9.1 สภาพการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ แยกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอาคารสถานที่
- 2) นักการภารโรงโรงเรียนจะรับผิดชอบเรื่องการรักษาความสะอาด

9.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ทำให้อาคารสกปรก
- 2) นักศึกษาใช้ห้องสมุดของโรงเรียนไม่ได้
- 3) ทำให้อุปกรณ์ในห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ
- 4) โต๊ะเก้าอี้ไม่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้ใหญ่

9.3 ข้อเสนอแนะด้านอาคารสถานที่ ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ควรจัดห้องสมุดร่วมกันกับโรงเรียน ที่เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียน
- 2) ทางโรงเรียนควรเปิดห้องอื่นให้บริการด้วย
- 3) ควรจัดห้องเรียนที่เหมาะสม
- 4) ควรเพิ่มความสูงของโต๊ะและเก้าอี้

10. ความร่วมมือและประสานงานด้านงบประมาณ มีดังนี้

10.1 สภาพการดำเนินงานด้านงบประมาณ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมไม่ได้รับผิดชอบดูแลกันเอง

2) ค่าตอบแทนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมรับผิดชอบบางส่วน

3) ค่าตอบแทนระดับประถมศึกษา กรมรับผิดชอบทั้งหมด

4) งบประมาณด้านสาธารณูปโภค กรมรับผิดชอบทั้งหมด

10.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านงบประมาณ แยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) ขาดงบประมาณ

2) การเบิกจ่ายค่าตอบแทนช้า

3) ผู้สอนต้องใช้งบส่วนตัว

10.3 ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ แยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ควรจัดงบประมาณให้กับทุกระดับชั้น

2) ควรให้สวัสดิการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

3) ควรจัดสรรเงินสนับสนุนให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

4) ควรมีงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

11. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม มีดังนี้

11.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม อยู่ในระดับน้อย ควรปรับปรุง

11.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง 5 ด้าน และระดับน้อย 5 ด้าน

1) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านบุคลากร และด้านนโยบายและเป้าหมาย

2) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการบริการ ด้านหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน และด้านงบประมาณ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ ได้แยกออกเป็น 11 ประเด็น คือ ด้านนโยบายและเป้าหมาย ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการบริหาร ด้านการบริการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม พบว่าความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ มีดังนี้

1. ด้านนโยบายและเป้าหมาย เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีพลาดโอกาสทางการศึกษาได้เรียนรู้ และมีความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) คือ กรุงเทพมหานครได้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม เพื่อให้ประชาชนทุกระดับในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. ด้านหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้กำหนด ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรยังไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน บางระดับชั้นยังไม่มีเอกสาร ดังนั้นในการกำหนดหลักสูตรควรคำนึงถึงพื้นฐานผู้เรียนและสภาพการณ์ปัจจุบัน

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่า การเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้ ยังไม่ตรงตามเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ คือ ยังมีการเรียนการสอนเหมือนการจัดการศึกษาในระบบ ความจริงการจัดการศึกษาทางไกล ไม่มีการเรียนการสอน แต่มีการพบกลุ่ม โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นผู้ให้คำปรึกษาดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวยังไม่เป็นที่พึงประสงค์

4. ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ดำเนินการตามกรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ เอกสารและสื่อมีไม่พอกับความต้องการของครูและนักศึกษาทางไกล ดังนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งรับผิดชอบควรจะสนับสนุนให้เอกสารและสื่อมีเพียงพอตามความต้องการ

5. ด้านการประเมินผล ยังดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน คือ ประเมินผลระหว่างภาคเรียน 40 % ปลายปี 60% การประเมินผลดังกล่าวทำให้ผู้เรียนทำได้ไม่ดี เพราะยึดติดกับคะแนนเป็นเกณฑ์มาตรฐานมากเกินไป ควรจะเน้นการปฏิบัติมากกว่า เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่มีงานทำอยู่แล้ว

6. ด้านการบริหาร ในการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร การบริหารงานต่าง ๆ ควรจะผ่านผู้บริหารในสังกัดกรุงเทพมหานครก่อน แล้วค่อยมอบหมายงานตามขั้นตอน ซึ่งการดำเนินงานในปัจจุบันเป็นการบริหารผ่านเพียงหัวหน้ากลุ่มเท่านั้น ความจริงแล้วสถานศึกษาที่เปิดการศึกษาทางไกล สายสามัญ ควรจะให้ผู้บริหารสถานศึกษานั้น ๆ รับผิดชอบ

7. ด้านการบริการ ผลการวิจัยพบว่างานบริการมีมาก บางครั้งการให้บริการบริการยังช้า ไม่สะดวกแก่ผู้มารับการบริการ และผู้มารับการบริการ ยังไม่เข้าใจในงานด้านบริการมากนัก ดังนั้นงานบริการแต่ละด้านควรจัดให้มีระบบ สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง

8. ด้านบุคลากร ผลการวิจัยเกี่ยวกับบุคลากร พบว่าส่วนใหญ่จะอาศัยครูในสถานศึกษานั้นเป็นหลัก แต่ก็มีปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคลากร คือ มีบุคลากรจำนวนจำกัด ต้องรับผิดชอบมาก และบุคลากรยังไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่โดยตรง ควรจะสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการเรียนรู้ หรือเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคต่าง ๆ ในการสอนผู้ใหญ่ และควรได้ศึกษาถึงภารกิจเชิงพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 4 - 6) ในหนังสือจิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่

9. ด้านอาคารสถานที่ ในการจัดการศึกษาทางไกล สายสามัญ ซึ่งอาศัยอาคารสถานที่ ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ก็ไม่น่ามีปัญหาอะไร เพียงแต่

ผู้บริหารในสถานศึกษานั้นเป็นผู้อนุญาต แต่ปัญหาต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นเมื่อนักศึกษาทางไกลไม่สามารถใช้ห้องต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมกันได้ เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ และห้องสารสนเทศ เป็นต้น ในเมื่อทางกรุงเทพมหานครได้ร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน เปิดการศึกษาทางไกล สายสามัญ ซึ่งอาศัยสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นของส่วนรวม ก็น่าจะใช้บริการห้องต่าง ๆ ดังที่กล่าวข้างต้นได้

10. ด้านงบประมาณ ผลการศึกษาในด้านงบประมาณ พบว่าการจัดการศึกษาทางไกล บางระดับชั้นไม่ได้รับงบประมาณ อาศัยเงินลงทะเบียของนักศึกษาทางไกล เป็นค่าตอบแทน ดังนั้น ทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณให้กับทุกระดับชั้น เพื่อเป็นค่าตอบแทนและเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

11. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือและประสานงานโดยรวม พบอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง แต่เมื่อแยกเป็นรายด้าน ด้านที่ต้องปรับปรุงมีดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านงบประมาณ ส่วนด้านที่มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง มีดังนี้ ด้านนโยบายและเป้าหมาย ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการบริหาร และด้านบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการที่คาดว่าจะประโยชน์ ต่อการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ควรปรับปรุงมาตรฐานทางการศึกษา คุณภาพของนักศึกษานอกโรงเรียนให้สูงขึ้น เพื่อให้ทัดเทียมกับการศึกษาในระบบโรงเรียน และให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

2. ในการกำหนดหลักสูตร การเรียนการสอน ควรจะให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ครูผู้สอนควรมีโอกาสได้ออกข้อสอบปลายภาคเรียน และการประเมินผลควรเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำอยู่แล้ว

3. ในด้านการบริหาร งานการศึกษานอกโรงเรียน ควรจะผ่านผู้บริหารโรงเรียนก่อน แล้วค่อยมอบหมายงานให้ครูหัวหน้ากลุ่มรับผิดชอบต่อไป และผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้คำตอบแทนบ้าง เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบ แต่ไม่ได้รับผลประโยชน์

4. ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นอยู่ขณะนี้ ขาดงบประมาณควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรทำวิจัยเรื่องนี้ ในกลุ่มประชากร ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 2 และ 4 ต่อไป

2. ควรทำการศึกษาโดยเพิ่มกลุ่มประชากรทั้งสองหน่วยงาน คือ กลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และกลุ่มประชากรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการประชุมสัมมนาระหว่างครู ผู้บริหารโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเข้าใจและดำเนินการไปตามแนวเดียวกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. การศึกษาและเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าสาธารณูปโภคของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2532.
- _____ คู่มือการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษาออกโรงเรียน, 2538.
- _____ คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2535.
- _____ รายงานผลนิเทศการพัฒนาคุณภาพการศึกษาออกโรงเรียนประจำปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการศึกษาออกโรงเรียน, 2539.
- _____ กระบวนการจัดการเรียนการสอนการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษาออกโรงเรียน, 2540 ก.
- _____ คู่มือดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษาออกโรงเรียน, 2540 ข.
- _____ คู่มือการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษาออกโรงเรียน, 2541.
- กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา. รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2533.
- _____ รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2535.
- _____ กรุงเทพมหานคร. สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2540.
- _____ รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2541. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2541.

จารีพรรณ รุ่งช่วง. การวิเคราะห์บทบาทและรูปแบบการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลใน 4 จังหวัดชายฝั่งทะเล ตะวันออก. ปรินูญานิพนธ์ กศ. ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

ชุติมณฑน์ อัมมะระ. ภารกิจด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

เชียรศรี วิวิธสิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

เทคโนโลยีทางการศึกษา, ศูนย์. คู่มือการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ การเรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2533.

บัญญัติ คุรุพุ่ม. ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลต่อการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

คู่มือการปฏิบัติงานครูประจำกลุ่มวิธีเรียนทางไกล สำหรับระดับประถมศึกษา (ป.6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6).

กรุงเทพฯ : ศูนย์เขตการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3, 2539.

ปรีชาชาญ อินทรชิต. บทบัญญัติว่าด้วยการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2540. "วารสารครูเชียงราย." ปีที่ 34 ฉบับที่ 187 เดือนมกราคม 2541 หน้า 37

พรเพ็ญ อินทร์แก้ว. บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน. ปรินูญานิพนธ์. กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

- รัตนา สิงขรรัตน์. ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนผู้ใหญ่
สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง.
 ปริญญาโท กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- วิรัช กุมพมาศ. การแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน ในรวมบทความการศึกษา
นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 (ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2540)
 กรุงเทพฯ : ศูนย์เขตการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3, 2541 ก.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)
 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541 ข.
- _____. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2530. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541 ค.
- เสาวนีย์ เลวลัย. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน.
 กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- สุทธิวรรณ คงสวัสดิ์. ปัญหาการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียน
ด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ. ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่ม ศึกษาทาง
วิทยุ ไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
 2536. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
 2536. อัดสำเนา.

อัญชรีย์ สรวงท่าไม้. ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาสายสามัญระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลที่มีต่อกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษา
นอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. เกษตรศาสตร์, 2536. อัดสำเนา.

Berder, Harold W. and Gordon G. Derkenwald, Differences between Teaching
Adult and Preadults : Some Proposition and Findings Adult Education.
32(3) : 169 ; 1982.

Purvis, June. "Some Problems of Teaching and Learning within the Open
University", Education Research, 21 (3) : 163 - 175 ; July 1980.

ภาคผนวก

**รายชื่อโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดบริการการศึกษานอกโรงเรียน
เขตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 3
ปีการศึกษา 2540**

เขตคลองเตย	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนวัดคลองเตย	ผู้อำนวยการ	249 - 3412
2. โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	ผู้อำนวยการ	249 - 4499
3. โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ	ผู้อำนวยการ	249 - 2189
เขตวัฒนา	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนแจ่มจันทร์	ผู้อำนวยการ	392 - 0553
2. โรงเรียนวิจิตรวิทยา	ผู้อำนวยการ	392 - 1570
3. โรงเรียนวัดธาตุทอง	ผู้อำนวยการ	391 - 1568
เขตบางกะปิ	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนบ้านบางกะปิ	ผู้อำนวยการ	374 - 1231
2. โรงเรียนคลองกะจะ	ผู้อำนวยการ	300 - 4695
3. โรงเรียนลำสาละ	ผู้อำนวยการ	379 - 4724
เขตพระโขนง	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนบางจาก	ผู้อำนวยการ	741 - 1821
2. โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์	ผู้อำนวยการ	373 - 4062
เขตลาดพร้าว	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนวัดลาดพร้าว	ผู้อำนวยการ	513 - 2410

เขตประเวศ

	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนอยู่เป็นสุขอนุสรณ์	ผู้อำนวยการ	399 - 1499
2. โรงเรียนสุเหร่าศาลาลอย	อาจารย์ใหญ่	321 - 3725
3. โรงเรียนสุเหร่าทับช้าง คลองบน	อาจารย์ใหญ่	368 - 2115

เขตสวนหลวง

	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนวัดปากบ่อ	ผู้อำนวยการ	321 - 2684

เขตห้วยขวาง

ตำแหน่ง	โทรศัพท์
-	-

เขตจตุจักร

	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนวัดเสมียนนารี	ผู้อำนวยการ	589 - 4936

เขตบางคอแหลม

	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนวัดราชสิงขร	ผู้อำนวยการ	289 - 0611
2. โรงเรียนวัดสวนพลู	ผู้อำนวยการ	234 - 4471

เขตยานนาวา

	ตำแหน่ง	โทรศัพท์
1. โรงเรียนวัดช่องลม	ผู้อำนวยการ	285 - 3466
2. โรงเรียนวัดดอกไม้	ผู้อำนวยการ	294 - 0796
3. โรงเรียนวัดคลองภูมิ	อาจารย์ใหญ่	294 - 1985

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายบรรจบ โตใหญ่

วัน เดือน ปี 20 สิงหาคม พ.ศ. 2506

สถานที่เกิด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 9/9 หมู่ที่ 14 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์

สำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519	ระดับประถมศึกษา (ป.7)
จากโรงเรียนบ้านหนองมงคล อ. บางสะพาน จ. ประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนต้น (มศ. 1 - มศ. 3)
จากโรงเรียนมัธยมพุดผกา อ. บางสะพาน จ. ประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2525	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มศ. 4 - มศ. 5)
จากโรงเรียนบางสะพานวิทยา จ. ประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง พลศึกษา)
จากวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2530	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สุขศึกษา
จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. 2542	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาผู้ใหญ่
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร